

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra romanistiky

Anna Včelařová

Diccionario de americanismos

La letra F en los diccionarios de Augusto Malaret,
Marcos A. Morínigo y Josef Dubský

Bakalářská práce

Vedoucí práce: prof. PhDr. Jiří Černý, CSc.

Studijní obor: Španělská filologie

OLOMOUC 2012

Prohlašuji, že tuto bakalářskou diplomovou práci jsem vypracovala samostatně a je mým původním dílem. Veškerá použitá literatura a zdroje jsou řádně uvedeny v seznamu použité literatury.

V Olomouci dne

Podpis

Ráda bych poděkovala vedoucímu práce prof. PhDr. Jiřímu Černému, CSc., za jeho cenné rady, připomínky, konzultace, trpělivost a veškerou pomoc během zpracování bakalářské práce. Rovněž bych chtěla poděkovat své spolužačce a kamarádce Kateřině Martinové za cenné rady během této práce i celého mého dosavadního studia.

Índice

Introducción	1
La lista de marcas y símbolos.	2
Diccionario – la letra F.	4
Comentario.	29
Conclusión	39
Anotación.	40
Bibliografía.	42
Anexos	44

Introducción

El propósito de mi trabajo de fin de carrera fue contribuir a la creación de un Diccionario de americanismos español-checo elaborando la letra F. Las fuentes que comprende mi trabajo son el *Diccionario de americanismos*¹, el *Diccionario del español de América*² y finalmente *Velký španělsko-český slovník*³. Mi objetivo fue juntar y traducir todas las entradas para que éstas fueran fácilmente comprendidas por los usuarios del diccionario.

Aparte del propio diccionario añadido también una lista de abreviaturas que pueden aparecer en él y sobre todo un breve comentario en el que explico el procedimiento que he seguido en el momento de elaborar el diccionario y mis opiniones y las conclusiones a las que he llegado. También menciono las dificultades y los problemas que han aparecido durante mi trabajo y destaco los ejemplos de las entradas interesantes.

Existen varios motivos por los que opté por la elaboración de un diccionario. Uno de ellos es mi interés personal en las variedades del vocabulario español vinculadas con el territorio en este caso latinoamericano. Además me interesa la cultura de los países latinoamericanos a la que pude acceder un poco más gracias a este trabajo y finalmente fue una experiencia, una oportunidad y un reto personal extraordinario.

¹ MALARET, Augusto: *Diccionario de americanismos*, 3ª ed., Buenos Aires 1946.

² MORÍNIGO, Marcos A.: *Diccionario del español de América*, 2ª ed., Madrid 1996.

³ DUBSKÝ, Josef: *Velký španělsko-český slovník*, Praha: Academia, 1999.

La lista de marcas y símbolos

Marcas geográficas

Am	-	Amerika
Antil	-	Antily
Arg	-	Argentina
Bol	-	Bolívie
Dom	-	Dominikánská republika
Ekv	-	Ekvádor
Guat	-	Guatemala
Hond	-	Honduras
Chil	-	Chile
JižAm	-	jižní Amerika
Kol	-	Kolumbie
Kost	-	Kostarika
Kub	-	Kuba
LaPlat	-	oblast La Plata
Mex	-	Mexiko
Nik	-	Nikaragua
Pan	-	Panama
Par	-	Paraguay
Per	-	Peru
Portor	-	Portoriko
Salv	-	El Salvador
StřAm	-	střední Amerika
[Š: xxx]	-	ve Španělsku (tvar)
Urug	-	Uruguay
Ven	-	Venezuela

Otras marcas

adj.	-	přídavné jméno
adv.	-	přísluvce
Antil	-	Antily
arch.	-	archaický
atd.	-	a tak dále
citosl.	-	citoslovce
despekt.	-	despektivní
f.	-	femininum, ženský rod
hovor.	-	hovorový
intr.	-	intransitivní

m.	-	maskulinum, mužský rod
m/f.	-	maskulinum i femininum
např.:	-	například
př.: xxx;	-	příklad
slang.	-	slangový výraz, žargon
tr.	-	tranzitivní
vulg.	-	vulgární
zvrat.	-	zvrtné
, i adj.	-	i přídavné jméno
, i f.	-	i ženského rodu
, i pl.	-	i množné číslo
, i subst.	-	i podstatné jméno
, i tr.	-	i tranzitivní sloveso
; ►	-	encyklopedické vysvětlení
; ■ Syn:	-	synonymum
; ■ Var:	-	varianty
●	-	nový pramen
*	-	obrázek v příloze

Diccionario

- fa**, m/f. **(1)** m. (Per): zábava, tanec; př.: *estar de fa; tener un fa*; ► pl. *faes*; **(2)** f. (Ekv: Azuay): přehnaná opilost; př.: *no puede más; ¡tiene una fa!* (AM).
- fábrica**, f. **(1)** (Kol): palírna; (AM).
- fabricador**, m. **(1)** (Mex): stroj na zmrzlinu; (JD).
- fabricano**, m. **(1)** (Chil): tovární dělník; (JD).
- fábrico**, m. **(1)** (Kol): továrna, závod, výroba; (AM).
- fabricuero, -ra**, m/f. • **(2)** (Mex): osoba pracující v palírně v cukrovaru; (MM).
- facetada**, f. **(1)** (Mex): o dětech: žert, lichotka; o dospělých: falešný žert; **(2)** (Kub): nedůtklivé a strojené chování; ► nejedná se o žertování; (AM). • **(3)** (Mex): dětská opičina; **(4)** laskavost starých lidí; (MM).
- facetado**, m. **(1)** (Mex): hloupý vtip; **(2)** dětská roztomilost; (JD).
- facetear**, intr. **(1)** (Mex): vtipkovat, žertovat; (AM).
- faceto, -ta**, adj. • **(3)** (Mex): strojený, choullostivý; (AM). • **(4)** hloupě vtipkující, vtipálovský; **(5)** hejskovský, fajnový; **(6)** vtipálek; **(7)** fajnovka; (JD).
- facico**, m. **(1)** (Chil): černoušek; (JD).
- facilidades**, f. pl. (← angl. *facilities*) **(1)** (StřAm, Portor): opravy přístaviště, železnice, mola atd.; **(2)** dopravní prostředky; (MM). • **(3)** (Am): přístavní zařízení; (JD).
- facilitar**, tr. **(1)** (Arg): považovat nějakou záležitost za jednodušší než ve skutečnosti je; **(2)** připustit, aby se stalo něco nemilého; **(3)** půjčit peníze; př.: *le facilité unos pesos*; (MM).
- facilongo**, adj. **(1)** (Per): jednoduchý; (MM).
- facineriento, -ta**, adj. **(1)** (Per): zločinecký; (MM).
- facistol**, adj/m. **(1)** (Antil, Kol, Ven): nafoukaný, vychloubačný; ■ Var.: *fasistor*; **(2)** m. (Kub, Portor): vtipálek; (AM). • **(3)** (Kub): šprýmařský; **(4)** pult, stojan na noty; **(5)** náfuha, marnivec; (JD).
- facistolería**, f. **(1)** (Antil, Ven): drzost, troufalost; (AM). • **(2)** (Am): nafoukanost, marnivost; (JD).
- facistolero, -ra**, adj. **(1)** (Kub, Portor): vtipálek; (AM).
- facistor, -ra**, adj. **(1)** (Antil): nafoukaný, vychloubačný; (AM).
- facón**, m. • **(2)** **pelar el ~** (Am): vytáhnout nůž; (JD).
- factoría**, f. • **(2)** (Ekv, Per): slévárna železa; (AM). • **(3)** (← angl. *factory*) (StřAm): továrna; (MM). • **(4)** ~ **ballenera**: továrna na zpracování velryb; (JD).
- factual**, adj. **(1)** (Am): týkající se skutečností; (MM). • **(2)** (Am): faktický; (JD).
- factura**, f. • **(3)** (Ekv): poplatek z prodeje; **(4)** **arruinarle a uno la ~** (Arg): způsobit ztrátu podniku; zhatit obchod; (AM).
- facturador**, m. **(1)** (Mex): fakturista; (JD).
- facturería**, f. **(1)** (Arg): pekárna, která se věnuje pouze výrobě typických koláčků a keksů; (AM).
- facturista**, m/f. **(1)** (Am): osoba pověřená odbavováním zboží v továrně či obchodě; (MM).
- faculta**, f. **(1)** (Ven): porodní asistentka; (AM). • **(2)** kmotra; (JD).
- faculto**, adj. • **(3)** **ser ~ en** (Am): znalý čeho; (JD).
- facha**, f/m. • **(7)** (Mex): vychloubačnost; **(8)** **darse ~** (Chil, Portor): vychloubat se; **(10)** **quien mucho ~, pronto agacha** (Ekv): zchudne ten, kdo zbytečně utrácí; (AM). • **(11)** **darse ~** (Am): vychloubat se; (JD).
- fachada, (hacer)**, **(1)** (Dom): hloupý, pošetilý; (AM).

fachar, tr. • (3) (Kub): koukat; (4) **¡facha!**: hele!, koukej!; (JD).

fachendo, adj/f/m. (1) (Mex): naparující se, vytahující se; vejtaha, honimír; ■ Syn.: *fachendista*, *fachendón*, *fachendoso*; (JD).

fachinal, m. • (2) (Arg): vysoký seník; (AM).

fachón, m. (1) (Kub): fald; ► na šatech; (JD).

fachondear, intr. (1) (Am): naparovat se, vytahovat se; (JD).

fachosear, intr. (1) (Mex): vychloubat se; (AM).

fadista, m. • (2) (Arg): darebák, pasák; (MM).

faena, f. • (2) (Chil): četa zemědělců; (3) (Ekv): práce na poli, která se vykonává ráno; ► práce vykonávaná během dne se nazývá *tarea* a večer *chisipa* (← kič. *chischí*); (AM). • (4) (Arg, Par, Urug): práce obecně; ► především namáhavá a obtížná; (MM). • (5) (Am): porážení dobytka; (6) **animales para** ~ (Am): jateční dobytek; (7) (Am): práce přesčas; (8) (Mex): práce v dolech; (JD).

faenamiento, m. (1) (Am): porážení dobytka; (JD).

faenar, tr. (1) (Arg, Urug): porážet dobytek, připravit maso ke konzervaci; (2) ~ **madera** (Urug): sekát dřevo; (AM). • (3) porážet, kácet stromy; (JD).

faenero, adj. • (2) (Am): žňový; (JD).

fafarachar, intr. (1) (Kol): vychloubat se; (AM). • (2) (Kol): žvanit, kecat; (JD).

fafarachero, adj/m/f. (2) (Am): žvanivý; žvanil; (JD).

faifa, f. (1) (Hond): dýmka, vodní dýmka; (AM).

fail, m. (1) (Am): desky na spisy; (JD).

failear, tr. (← angl. *file*) (1) (StřAm, Arg: La Plata): archivovat; ► v obchodním jazyce; (MM). • (2) (Am): založit spisy; (JD).

faíno, -na, adj. (1) (Kub): nezdvořilý, těžkopádný, venkovský; (MM).

fainada, f. • (2) (Kub): hulvátství; (JD).

faite, m. • (5) (Mex): krasavec; (MM). • (6) (Am): zápas; (7) zabiják; (JD).

faitear, intr. (← angl. *to fight*) (1) (Per): vyvolat hádku; (AM). • (2) (StřAm, Mex, Portor): prát se pěstmi; (MM).

faitemanada, f. (1) (Per): hádka, spor; (AM).

faitoso, -sa, adj. (1) (Per): rváč, hádavý člověk; (AM). • (2) (Per): rváčský, zabijácký; (JD).

faja, f. • (3) (Mex): nápis na hřbetu knihy; (MM).

fajada, f. (1) (Ven): zklamání; (AM). • (2) (Antil): výpad, útok; (3) (Arg): nakládačka; (MM).

fajado, adj/m. • (2) **estar** ~ **conversando** (Ven): povídat si; (3) (Ven): napálení; (JD).

fajar, tr. • (12) (Kub): vzbudit lásku; (13) **¡que lo fajen!** (Arg, Mex): zvolání k zadržení někoho, kdo obtěžuje ostatní nebo se chová jako nevychované dítě; (MM). • (14) ~ **con/a** (Am): pustit se do koho/čeho; př.: *le fajó al trabajo*; (15) (Kub): sbalit, narazit si děvče; (16) ~ **una jeva**: sbalit holku; (17) ~ **un latigazo a** (Am): šlehnout koho; (JD).

fajarse, zvrat. (1) (Kub): začít nebo pokračovat v nějaké práci; př.: *se fajó a escribir*; (2) (Mex): pít likér; (AM). • (3) (Am): fachtit; př.: *se faja de sol a sol*; (4) (Am): rvát, prát se; (5) ~ **duro/a piña** (Kub), ~ **a combos** (Chil): servat se jako koně; (JD).

fajasera, f. (1) (Kub): rvačka, pranice; (JD).

fajatina, f. (1) (Kub): rána opaskem; (AM).

fajazón, f. (1) (Kub): rvačka, pranice; (2) smečka; př.: *fajazón de perros*; (JD).

fajilla, f. (1) (StřAm, Mex): papírový proužek, který se dává na tiskoviny před odesláním poštou; (AM).

fajina, f. • (4) (Kub): práce vykonávaná ve zvláštní hodinu; (5) (Ekv): práce navíc prováděná zdarma; (AM). • (6) (Arg): práce, která vyžaduje fyzickou námahu a provádí se v krátkém období; (7) fyzicky náročná práce; př.: *tenemos mucha fajina*; (8) **uniforme de** ~ (Arg): každodenní vojenská uniforma; (9) **ropa de** ~ : dělnický pracovní oděv; (MM). • (9) (Kub): práce přesčas; (10) **ir a meter** ~: udělat cirkus; (11) **meter** ~ a (Mex): štvát, honit někoho v práci; (12) **tener mucha** ~ (Arg): mít moc práce; (JD).

fajo, m. (1) (StřAm, Mex, ne Per): doušek likéru; (2) (Mex): úder, rána páskem; (3) pánský kožený opasek; ► pásek z jiného materiálu se nazývá *ceñidor* nebo *faja* (AM). • (4) **echarse un** ~ **de**: dát si sklenici čeho; (5) (Mex): svazeček, hrst; (JD).

fajón, -na, m. (1) (Kub, Portor): rváč; (AM). • (2) **le dio un** ~: pustil se do něj, nařezal mu; (JD).

falca, f. • (4) (Ven): okraj krabice; (5) (Per): vrchní část lodi, která se v případě boje dá sundat a loď tím představuje menší terč; (6) (Bol): malá palírna; (7) (Per): přístroj, který vyrábějí domorodci na destilaci šťávy hroznů; (AM). • (8) (Kol, Ven): doplňkový dřevěný nebo hliněný rám, který se dává na kotle lisu; (MM). • (9) (Arg): destilační baňka; (10) (Kol): obruč; (JD).

falda, f. (1) (Kub): hovězí pupek; (2) (Mex): okraj, střecha klobouku; (JD).

faldear, tr. (1) (Arg): chodit po úbočí pahorků a hledat cesty k jejich přejití; (MM).

faldeo, m. • (2) (Am): svah, úbočí; (JD).

faldeta, f. vulg. (1) (Portor): pánská košile; (2) **ser una de** ~ **y maruga** (Kub): být hloupý; (AM).

faldinegro, -gra, adj. (1) (Kub): typ hovězího dobytka, který má načervenalý hřbet a je černý zespodu; (AM).

faldiquera, f. vulg. (1) (Kol, Portor, Dom): kapsář ► část oděvu; (AM).

faldo, m. (1) (Kub): gatě; (2) pl. (Kub): kvádro, vohoz; (JD).

faldón, m. (1) (Arg): oblek ke křtu; (2) pl. (Kub): široké kalhoty; (JD).

faldudo, -da, adj. • (2) (Arg): zaražený, nesmělý; (JD).

falencia, f. • (3) **estar en** ~ (Am): udělat bankrot, zkrachovat; (JD).

falondres (de), m. adv. (1) (Kub, Ven): najednou, náhle; ► na dnešní Kubě se používá také jako synonymum pro *zhroutit se, spadnout*; (AM).

falsa, f. (1) (Kub, Mex): podložka na psaní; (JD).

falsilla, f. (1) (Mex): řemen na svázání dobytka; (JD).

falsín, m. (1) (Ven): typ flétny vydlabané z dýně či tykve, zní ostře a pronikavě; (AM).

falso, adj/m. • (5) (Am): nedbající společenských závazků; (6) **coger en** ~ (Mex): přistihnout při lži; (7) (Kub): sámek; (8) (Mex): falešné svěctví; (9) (Ven): sklep, suterén; (JD).

falta, f. (1) **me están haciendo** ~ (Ekv): chybím jim, postrádají mě; (JD).

faltante, m/f. (1) (Am): lajdák, nedbalec; (JD).

faltar, tr. (1) (Arg, Mex, Ven): bezohledně se chovat k nadřizenému, dámě nebo osobě, která si díky svému věku či pozici zaslouží úctu; (MM). • (2) **le ~tan pantalones** (Mex): neví kudy kam; (3) **nunca ~ta un pelo en la sopa** (Guat): nic nemůže jít lehce; (4) **no ~ta un tilín para que** (Kub): moc neschází, aby; (JD).

faltativo, -va, adj. (1) (Kub): neuctivý; (AM).

falte, m. • (2) (Chil): podomní obchodník; (JD).

faltedad, f. (1) (Kol): domýšlivost, troufalost; (AM).

faltista, m/f. • (2) (Am): lajdák; (JD).

falto, -ta, adj. • (2) (Kol): ješitný, marnivý; (AM).

faltón, -na, adj. • (2) (Kol): neuctivý; (3) (StřAm, Kol, Ekv): nespolehlivý; (4) (Arg): nevinný, jednoduchý; (AM). • (5) (Arg, Kub, Mex): o člověku: často chybící v práci; ■ Syn.: *fallero*; (MM).

faltoso, -sa, adj. (1) (Kol): hašteřivý; (2) (StřAm, Mex): neuctivý; (3) (Arg): jednoduchý; o člověku: často někde chybíci; (4) f. (Per): typický peruánský ovocný nápoj *chicha* bez přidaného cukru; * (AM). • (5) (Mex): urážlivý; (JD).

falucho, m. • (3) (Portor): papírový drak, malá kometa; (AM).

faluta, citosl. (1) (Chil): hergot!, sakra!; (JD).

falla, f. • (3) (Am): nesplnění slibu; (4) (Kol): chyba v karetních hrách anebo chybějící barva; (AM). • (5) **hacer** ~ (Am): nepřijít na schůzku; (6) (Kol): absence; ► ve škole aj.; (7) (Mex): karkulka, čepeček; (JD).

fallado, m. (1) (Chil): zabeďněnec; (JD).

fallanquear, intr. (1) (Arg): makat, dřít se; (JD).

fallar, intr. • (2) (Chil): flákat práci, ulejšvat se z práce; mít o kolečko navíc, být padlý na hlavu; (3) (Mex): propadnout; ► ve volbách; (4) ~**llaste** (Kub): to jsi vedle; (5) **le ~lla la azotea** (Chil): je praštěný pytle; (6) **si te ~lla el gallo** (Kub): jestli ti to nevyjde, jestli ti to krachne; (7) **no me ~lles** (Kub): nenech mě ve štychu; (JD).

fallenque, adj. (1) (Kol): chudý; (AM).

fallero, -ra, adj. (1) (Chil): často chybějící člověk; (AM). • (2) (Chil): nedochvilný; (JD).

fallir, intr. (1) (Am): udělat úpadek, zbankrotovat, zkrachovat; (2) (Am): chybět; (JD).

fallo, -lla, adj. • (2) (Chil): o obilném klasu: nedostatečně dozrálý; (3) **al fin y al ~** (Chil, Dom): koneckonců; (AM). • (4) hloupý, pošetilý; (MM). • (5) (Chil): padlý na hlavu, praštěný, zkrachovaný, zbankrotěný; (JD).

fallón, -na, adj/m. (1) (Ekv): často chybějící člověk; (AM). • (2) (Ekv): nezdvořilý, nedržící slovo, neodpovědný; (3) (Mex): selhávající, vysazující; ► o motoru; (4) (Ekv): nezdvořák, neodpovědný člověk; (JD).

falluto, -ta, adj. • (8) (Arg, Urug): o člověku: neplníci sliby a povinnosti; (MM).

familia, f. • (2) (Per, Dom): příbuzný; př.: *tengo muchas familias*; (AM). • (3) (Kub): důvěrné oslovení mezi přáteli; př.: *adiós familia*; (MM).

familiar, intr. (1) (Arg): porodit; (MM).

familiar, m. • (2) (Kol): skřítek, kterého mívají pověřiví lidé; (AM).

familleo, m. (1) (Bol, Per): očištění keře koky od mechu a trav; (AM).

fana, f. (1) (Kub): sračka, posera; (2) **es un come** ~ (Kub): je to kus hovada; (JD).

fanás (comer), (1) (Kub): věřit něčemu nepravděpodobnému; (AM).

fanático, -ca, adj/m/f. (← angl. *fanatic*) (1) (Am): zanícený příznivec něčeho; (2) obdivovatel filmového herce či herečky; (MM).

fandanga, f. (1) (Ven): velká kapsa na dámské sukni; (2) (Mex): obtíž, nepatřičnost; (AM). • (3) (Mex): otrava; př.: *¡qué fandanga esto!*; (JD).

fandango, m. • (2) (Bol, Mex): staré andaluzské a extremadurské vesnické oslavy tancem; (3) (Arg, Kub, Guat, Mex, Per, Portor, Ven): zmatek, nepořádek; ► Podle slovníku Královské španělské akademie se ve Španělsku říkalo *Fandango* starému tanci přivezenému z Jižní Ameriky; (AM). • (4) **meterse en un ~** (Mex): pěkně si nadrobit, dostat se do pěkné bryndy; (JD).

fandanguillo, m. (1) (Portor): typický tanec znázorňující střet života a smrti; ► vychází z tanců *seguidilla* a *fandango*; (AM).

fanduca, adj. (1) (Portor): o člověku: tlustý, robustní; (AM).

fané, adj. • (2) (Am): opotřebovaný, obnošený, ochablý; (MM).

fanega, f. (1) ~ **legal** (Mex): 3 hektary a 56 akrů; (JD).

fanguero, m. • (3) (Kub, Portor, Mex): bláto, bahniště; (AM). • (4) fotbalista trénovaný ke hře na bahnitém hřišti; (MM).

fanguero, -ra, adj. (1) (Arg): o tažném koni nebo jiném zvířeti: příliš se nevysílí chozením bahništi; (MM).

fanguito, m. (1) (Kub): jedlá ryba; ► Limie strakatá; * (MM).

fantasía, (1) **por** ~ (Ven): nedržet se not; př.: *cantar por fantasía*; (2) **con** ~ (Arg): s chutí, opravdově; př.: *llueve con fantasía*; (AM).

fantasioso, -sa, adj. (1) (Am): ješitný, vychloubačný; (MM).

fantasmal, adj. (1) (Am): spektrální; (MM).

fantástico, ca, adj. (1) (Arg): rozmarný, náladový; (2) (Chil): chvastounský; (MM).

fantochería, f. (1) (Am): šaškovství; (JD).

fañoso, m/f. (2) (Am): huhňa, huhňavec; (JD).

F.A.R., (1) (Kub): revoluční ozbrojené síly; ► Fuerzas Armadas Revolucionarias; (JD).

fara, f. (1) (Kol): alternativní název vačice; (MM).

farabusteador, m. (1) (Arg): dlouhoprsták; (JD).

farabustear, tr. (1) (Arg): šlohnout; (JD).

farabute, m. • (4) (Arg): nezodpovědný člověk neplnící sliby; (MM).

farabuti, adj/m. • (5) (Arg): srandovní; (6) (Arg): lotr, lotřík, ničema; (JD).

faralla, f. • (2) (Kub): sráz; (JD).

faramalla, f/m. (1) (Chil): chvástání se, naparování se; (MM). • (2) (Am): vejtaha; (3) **ser muy** ~ (Am): moc se vytahovat; (JD).

faramallear, intr. (1) (Chil, Mex): vychloubat se, naparovat se; (AM).

faramallero, -ra, adj. (1) (Chil, Mex): domýšlivý, nafoukaný, chvastounský; (MM).

farandulero, -ra, adj. (1) (Am): nafoukaný; (MM).

faranguear, tr. (1) (Bol): vyhnout se, vychýbat se, uhnout; (AM).

fardo, m. • (2) **pasar el ~ a** (Am): strčit komu na krk co; (JD).

farfallota, f. (Chil, Mex): parotida, nádor; (AM).

farfulla, f. • (2) (Chil, Ekv, Per, Portor): slupka kukuřičné palice; (AM).

farfullero, -ra, adj. (1) (Per, Portor, Dom): domýšlivý; (AM). • (2) (Am) naparující se; (3) (Am) chlubná kůže; (JD).

farfullón, m. (1) (Mex): fušer; (JD).

fariseo, m. (1) (Arg): neposeda; (JD).

faro, m. • (2) (Ven): druh vačice; (MM).

farol, m. • (5) (Arg): terasa nebo vyčnívající zasklený balkón; (6) (Mex): nevýrazná a bezvýznamná osoba, která se domýšlivě považuje za důležitou; (MM). • (7) (Kub): podfuk; (8) (Mex): fíťan kořalky; (9) ~ **sin luz** (Mex): marnivý náfuka; (10) **tírar ~les** (Kub): vytahovat se, lhát; (JD).

farola, f. (1) (Kub): maják, estakáda silnice; (2) (Mex): lampa; (JD).

farolazo, m. • (2) **meterse un ~** (Am): přihnout si; (JD).

farolero, m. (1) **meterse a ~** (Kub, Mex): strkat nos, kam nepatří; (JD).

farolito, m. (1) (Kol, Kub, Mex): lidový název různých květů, které mají společný tvar květů; (MM).

farotear, intr. (1) (Kol): dovádět, dělat rámus; (AM).

faroto, m. (1) (Kol): indiánský tanec; (AM).

farrear, intr. • (4) (Arg, Urug): prohýřit majetek na flámech; př.: *fulano se farreó el dinero de la cosecha*; (MM).

farsa, f. (1) (Arg): vtip, posměch; (MM).
farsada, f. (1) (Arg): šaškovina; (JD).
farsantear, intr. • (2) (Arg): vytahovat, honit se; (JD).
farsear, intr. (1) (StřAm, Chil): žertovat; (AM). • (2) (Am): šaškovat; (JD).
faruca, f. (1) (Dom): flám, večírek; (AM).
fastén, adj. (1) (Portor): domýšlivý, chlubil; (AM).
fastidiar, tr/intr. (1) (Mex): uškodit, poškodit, provést ošklivý kousek, ublížit; (JD).
fastidiarse, zvrat. (1) (Am): ublížit si, uškodit si; (MM).
fastidioso, adj. (1) (Am): náročný; (JD).
fastrén, adj. (1) (Portor): domýšlivý, chlubil; (AM).
fatalizarse, zvrat. • (2) (Chil): zažít těžké fyzické zranění; (3) (Kol): dopustit se závažného zločinu; (AM). • (4) (Per): trpět nepřízní po spáchání něčeho zavrženíhodného; (MM). • (5) (Chil): ublížit si; (6) (Kub): mít smůlu; (JD).
fatulo, -la, adj. • (4) zbabělý; (AM).
fatuto, -ta, adj. (1) (Kol): čistý, jasný; ► *Indio fatuto* se na pobřeží Sinú (Kol) říká domorodcům nebo „nesmíšeným“ obyvatelům; (AM). • (2) (Am): vykutálený; (JD).
fauces, f. pl. (1) (Am): špičáky, tesáky; (MM).
fault, m. (1) (Am): fault; (MM).
favor, m. • (4) (Kol): mašle ze stužky; (5) (Dom): dárek, pozornost; (6) **no pedir** ~ (Ekv): nebýt podřadný; př.: *el calzado de Quito no pide favor al de París*; (AM).
favorito, m. (1) (Arg): závodní kůň, který podle odhadů nemůže prohrát; (MM).
fayuca, f. • (2) (Kol): bezvýznamné klábosení; (AM).
FBI, m. (← angl. *Federal Bureau of Investigation*) (1) (Am): Federální úřad pro vyšetřování; ► *Oficina Federal de Investigaciones*; (MM).
fe, f. (1) ~ **del carbonero (la)** (1) (Chil, Per): přijmutí skutečnosti bez důkazů; (AM). • adv. (2) **de la mejor buena** ~ (Am): úplně poctivě; (3) **tener ~ a** (Am): mít důvěru v koho, důvěřovat komu; (JD).
fecha, f. (1) ~ **as que** (Ekv): už dávno; (JD).
fedatario, m. (1) (Hon): veřejný notář; (MM).
federarse, zvrat. (1) (Kol): vzbouřit se, haštěřit se; (AM). • (2) (Kol): rozvést se; (MM).
feillo, feisito, adj. (1) (Mex): ošklivoučký, strašně šeredný; (JD).
feiura, f. (1) (Mex): šerednost; (JD).
feint, f. (1) (Am): finta, klička; (MM).
felfa, f. (1) (Ekv, Portor): plyš, vyčíněná kůže; (AM).
felón, m. (1) (Am): zločinec; (JD).
felonía, f. (← angl. *felony*) (1) (Am): závažný trestný čin; ► právní jazyk; (MM).
felónico, ca, adj. vulg. (1) (Mex): nevěrný, zrádný; (AM).
felpeada, f. • (2) (Arg, Mex): trest; (MM). • (3) (Am): výprask; ■ Var.: *felpeadura*; (JD).
felppear, m/tr. • (3) (Am): výprask; (4) ~ **a** (Am) spráskat koho; (JD).
felpudo, m. (1) (Arg): rohožka; (MM).
fenómeno, m. • (2) (Kub): skvělý chlap, chlapík, sekáč, opravdové eso; (JD).
feo, adv. • (3) **de sabor** ~ (Arg, Kol): špatně chutnající; (4) **oler** ~: smrdět; (5) **ponerse ~ un asunto**: špatně vypadat (o záležitosti); (MM). • (6) **a** ~ (Kol): ošklivě; (7) ~ **como un abocastro** (Am): moc ošklivý; (8) ~ **de encargo** (Mex): moc ošklivý; (9) ~ **como un rayo** (Kub): moc ošklivý; (10) **ponerse ~** (Mex): tvářit se našťvaně, být našťvaný; (11) **sentir** ~ (Mex): moc litovat; (12) **ser más ~ que un guaral** (Kol): být šeredný jak noc; (13) **ser más ~**

que andar a pie (Kub): být šeredný jak noc; **(14) hacer un ~ a** (Mex): dát najevo nelibost; (JD).

feri, m. **(1)** (Am): přivozní prám; (JD).

feria, f. • **(11)** (Mex): vrácené peníze; **(12)** (StřAm): spropitné; **(13) no volver ni por la ~** (Mex): vzít si ponaučení; (AM). • **(14)** dary a občerstvení, kterými se obdarovávají chudí a sloužící v jistých datech; (MM).

feriar, tr. • **(3)** (Mex): směnit peníze; **(4)** zbavit se něčeho; (MM). • **(5)** (Mex): jít se vydělat, jít na záchod; **(5) ~se** (Mex): podělat se; (JD).

feroz, adj. **(1)** (Am): ohavný, šeredný; (JD).

ferreteria, f. **(1)** (Antil, Arg, Bol, Kol, Mex, Per, Ven): bižuterie, drobné zboží; (AM).

ferretero, m. **(1)** (Am): vlastník železářství; (MM).

ferretreque, m. **(1)** (Kub): zmatek, neořádek; (AM).

ferretreques, m. pl. **(1)** (Kol): nářadí, potřeby, krámy; (AM).

ferrie, m. **(1)** (Am): trajekt; (JD).

ferro-camión, m. **(1)** (Am): trailer; podvalník; (JD).

ferrocarrilero, -ra, adj. • **(2)** (Am): železničářský, železniční; (JD).

ferros, m. pl. **(1)** (Arg): peníze; (AM).

ferruco, -ca, adj/m. **(1)** (Mex): špatně oblečený; ► v mexickém státě Querétaro se tak říká každé osobě oděné do kalhot, saka a klobouku, bez ohledu na to, je-li dobře či špatně oblečená; (AM). • **(2)** (Mex): pásek, chlapík; (JD).

fervellón, m. **(1)** (Ven): rámus, povyk; (AM).

festejada, f. fam. **(1)** (Mex): nářez, nakládačka; (AM).

festejador, adj/m. **(1)** (Am): veselící se, flámující; **(2)** (Am): fláma; **(3)** (Mex): hostitel; ■ Var.: *festejante*; (JD).

festejar, tr/intr. **(1)** (Mex): bičovat, tlouct; (AM). • **(2)** (Arg): tleskat; (JD).

festejo, m. **(1)** (Per): večírek, flám; (AM). • **(2)** (Am): dvoření; (MM).

festejoso, adj. **(1)** (Mex): rozradostněný; (JD).

festinado, adj. **(1)** (Am): uspěchaný, uhoněný; (JD).

festinar, tr. • **(3)** (StřAm): pohostit, slavit; (AM).

festival, m. **(1)** (Am): převážně hudební slavnost; **(2)** pravidelné období zábavy různého druhu; (MM).

fetecuazo, m. **(1)** (Kol): přesná rána; (JD).

feto, m. **(1)** (Am): pizda, šereda; ■ Var.: *feto marino*; (JD).

fiadera, f. **(1)** (Mex): důvěřování; (JD).

fiador, m. • **(2)** (Chil, Ekv, Urug): náhubek, ohlávka; (AM). • **(3)** část ohlávky, ze které visí kovový kroužek ve výšce čelisti zvířete; (MM).

fiambre, m. • **(2)** (Arg): chladné setkání; **(3)** (Guat): koupě nebo prodej zboží, které se neobdrží ihned; (AM). • **(4)** adv. (Guat): na úvěr; **(5)** (Am): jakýkoliv typ masa, které se jí zastudena; ► např. šunka, tlačinka, uzeniny atd.; (MM). • **(5)** (Am): chciplá zábava; **(6)** (Am): nebožtík, mrtvola; **(7)** (Am): stará zpráva; **(8) dar del ~** (Am): dát na úvěr; **(9) cuando esté ~** (Chil): až bude u ledu, až zemře; (JD).

fiambrera, f. • **(2)** (Arg, Par, Urug): chladírna; (MM). • **(3)** (Arg): spižírna; **(4)** (Kub): skříňka na zásoby; (JD).

fiaña, f. **(1)** (Kub): fízlové; (JD).

fiar, tr. (1) (StřAm, Kol, Pan): prosit o úvěr; ► v mexickém státě Zacatecas se používá zvrtný tvar; př.: *voy a fiarme pan de afuera para pagarlo el sábado*; (AM). • (2) (Am): vypůjčit si, vzít na úvěr/dluh; (JD).

ficción, f. (← angl. *fiction*) (1) (Am): typ literatury, ve které převažuje imaginativní složka; (2) **ciencia** ~ (← angl. *science fiction*): fantastická literatura; ► převážně vědecká témata nebo námět času – jak uskutečnit cestu vesmírem na jiné planety atd.; (MM).

ficcioso, -sa, adj. (1) (Chil): falešný, předstíraný; (AM).

fico, f. (1) (Am): fikus, fíkovník; (JD).

ficha, f. (← fr. *fiche*) • (3) (Mex): padouch, lotr, uličník; (4) **ser uno una buena** ~ (Am): být dobrý člověk; (MM). • (5) (Am): dovozní povolení; (6) (Kol): podezřelý, nebezpečný chlapík; (7) (Chil): účetní lístek při nákupu; (8) (Mex): šibal, šelma, darebák; př.: *es una buena ficha*; (9) (Hond): stříbrňák, 10 centů; (JD).

fichadora, f. (1) (Mex): animírka; (JD).

fichar, intr. • (4) (Kol): zemřít; (5) tr. (Kub): podvést; (AM). • (6) (Arg): prokouknout někoho; př.: *lo tengo a Vd. muy bien fichado*; (MM). • (7) (Kub): darebačit, provádět lumpárny; (JD).

fichero, m. (1) (Arg): osoba, která v kasinu směňuje peníze za žetony; (MM). • (2) (Arg): výdejce hracích známek; (JD).

fichingo, m. (1) (Bol): malý nůž; (AM).

fideicomiso, m. (1) ~ **conservativo** (Mex); ~ **gradual** (Mex); ~ **sucesivo** (Mex): testamentární svěřenství, rodinný fideikomis; (JD).

fidelería, f. (1) (Arg, Per): výroba nudlí; (AM).

fidelero, m. (1) (Arg, Par, Per): osoba, která se věnuje výrobě nudlí a jiných těstovin; (MM). • (2) adj. (Mex): těstovinářský, těstovinový; (JD).

fideo, m. fig. (1) (Arg): výsměch; (AM). • (2) **se armó un** ~: vzniknul velký povyk, kravál; (MM). • (3) (Arg): randál; (JD).

fidería, f. (1) (Mex): výroba těstovin, továrna na těstoviny; (2) obchod těstovinami; (JD).

fiebre, m/f. (1) (Chil): šibal, dovedný; (2) ~ **amarilla** (Am): černé zvracení; (AM). • (3) (Arg, Chil): otravný a protivný člověk; (MM). • (4) **ser** ~; **como la** ~; **muy** ~ (Mex): čertovský chlapík, jako sto čertů; (JD).

fiel, adj. • (2) **al** ~ (Chil): přesný; (JD).

field, m. • (2) ~ **trail** (Am): cvičení, ke kterému se nutí psi před začátkem a po konci lovecké sezóny; (MM).

fiera, f. • (2) (Am): člověk, který vyniká v určité profesi, řemeslu či aktivitě; př.: *fulano como cirujano es una fiera*; (MM). • (3) (Kub): šikovný chlapík, fešák; (4) **echar la** ~ (Am): hrát falešně, fixlovat ve hře v kostky; (5) **ser la** ~ **sarda para** (Kol): vyznat se v čem; (6) **es una en los exámenes** (Kub): u zkoušek exceluje; (JD).

fiero, adj. • (3) (Ekv): šeredný; (4) **hacer** ~os (Mex): naparovat se, kašlat na koho; (JD).

fierra, m. • (2) (Mex): podkovář, kovář; (JD).

fierrada, f. • (2) (Mex): prašule; (JD).

fierrería, f. (1) (Am): železářství; (JD).

fierro, m. • (14) **estar uno a** ~ (Nik): být bez peněz; (15) **ponerse de** ~ **malo** (Mex): mít špatnou náladu; (AM). • (16) plyn v autě; př.: *le metí el fierro a fondo*; (MM). • (17) (Am): železo; (18) **ir con el** ~ **a fondo** (Arg): jet na plný plyn; (JD).

fiesta, f. (1) **ir a una** ~ (Arg): jít na flám; (JD).

fiestar, intr. (1) (Am): oslavovat, slavit, veselit se, flámovat; ■ Var.: *fiestear*; (JD).

fiestas reales (estar de), (1) (Kub): strkat si prsty do nosu; (AM).

fiestería, f. (1) (Mex): oslavy, svátky; (JD).

fiestero, -ra, adj. (1) (Arg, Mex): výtržnický; (2) veselý, rozjařený, vtipálek; (MM). • (3) (Mex): šmajchlířský; ► o dítěti; (JD).

fiestita, f. (1) (Am): rodinná zábava, svačina; (MM).

fiestona, f. (1) (Kub): flám; (JD).

fifi, m. (1) (Dom): skleněná kulička; (AM). • (2) (Arg, Mex, Par, Urug): zahálčivý mladík z vážené rodiny, který se domýšlivě obléká, bývá většinou bezvýznamný a vytrvale navštěvuje představení, cukrárny a kavárny, které jsou zrovna v módě, kde se shledává s jemu podobnou mládeží; (MM). • (3) (Am): hejsek, frajer, pásek; (4) (Kol): pečený banán; (5) **hacer de ~** (Am): chovat se jako frajer, frajersky; (JD).

fifiado, adj. (1) (Mex): frajerský, páskovský; (JD).

fifiar, tr/intr. (1) (Mex): chovat se frajersky; (2) fušersky odfláknout práci; (3) **-se** (Mex): ucuknout ve slibu; (JD).

fifiriche, adj/m. • (3) (Kost, Mex): švihácký frajerský; (4) (Kost, Mex): frajírek, pásek; (JD).

fifirifao, m. (1) (Hond): nevyvedený banket; (MM).

fifirito, -ta, adj. (1) (Kol): vyhublý; (AM).

fifirucho, m. (1) (Mex): frajer, pásek; (JD).

figar, tr. (1) (Dom): v kohoutích zápasech: klovat; (AM).

figaro, adj. (1) (Ven): nebeská modř, tyrkysová barva; (AM).

fighter, m. (1) (Am): boxer; (2) chytač, zadák; (MM).

figura, f. (← angl. *figure*) (1) (StřAm): číslice, cifra; (MM). • (2) (Am): chlapík; (3) **llegar a ~** (Mex): stát se něčím; (JD).

figuración, f. • (2) (Arg): společenské postavení; (3) **tener una ~ prominente** (Arg): mít vysoké postavení; (JD).

figurado, adj. (1) **tiene delirio de ~** (Kub): mermomocí na sebe chce upozornit; (JD).

figuranta, f. (1) (Arg): mladá pohledná žena, která je členkou orchestru v kavárnách, které mají četné mužské publikum v přístavech a železničních stanicích; (MM).

figurón, m. (1) (Arg): chlubil; (JD).

figuroso, adj. (1) (Chil, Mex): oblékající se extravagantně za účelem buzení pozornosti; (MM). • (2) adv. (Am): šaškovsky oblečený; (JD).

fija, m/adv. • (3) **en ~** (Urug): bez pochyb, s úplnou jistotou; (AM). • (4) (Am): favorit závodu; (JD).

fijar, tr. • (2) (Am): všimnou si čeho; (3) **¡fijate aquello!** (Arg): podívej se na to!, všimni si toho!; (JD).

fijo, adj. • (9) **no soy ~** (Kub): nemám sicflajš; (JD).

fijón, adj/m. • (2) (Kub): zvědavec; (JD).

fijota, f. (1) (Arg): zaručený favorit, skvělý typ; (JD).

filarmónica, f. (1) (Mex): tahací harmonika; (MM). • (2) (Chil): taneční škola, tančírna; (JD).

filático, -ca, adj. • (2) (Kol, Ekv): podvodný, neuctivý; (AM). • (3) (Kol): o koni: zlý; (MM). • (4) (Ekv): drzý; (JD).

fileño, -ña, adj. (1) (Kol): nabroušený, ostrý; (2) (Kol): rovný a tenký najednou; př.: *nariz fileña, cara fileña*; (AM).

filerear, tr. (1) (Mex): kudlat; (JD).

filet, m. (1) (Arg): filé; př.: *filet de merluza*; (JD).

filetear, tr. • (2) (Arg): zdobit viditelná hladká místa aut a jiných dopravních prostředků obrázky a tenkými barevnými nápisy; (3) (Kub): umístit zlaté nebo barevné proužky po stranách krabičky od cigaret; (MM).

filfa, f. (1) (Mex): výprask, nářez; (JD).

filibusterismo, m. (← angl. *filibusterism*) (1) (Am): politické nebo parlamentní maření jednání; (MM).

filibustero, m. arch. (1) (Am): pirát, který se za dávných časů potloukal mořem kolem Antil; (2) arch. (Kub): partyzán, povstalec; (AM).

filimisco, -ca, adj. (1) (Kol, Ven): přehnaně zdvořilý; (AM). • (2) (Kol): upejpavý; (JD).

filín, m. • (2) **estar de** ~ (Kub): být skvělý; (3) **estar en el** ~ (Kub): být v módě, podle poslední módy; př.: *ella está siempre en el filín*; (4) **tener** ~ (Kub): strojit se podle poslední módy; (JD).

filintrín, m. (1) (Ven): hubeňourek, vyžle; (JD).

filipichín, adj/m. (1) (Kol): zženštilý; muž úzkostlivě sledující módu; (AM).

filipina, f. • (2) (Kub): kazajka; (JD).

filistrón, -na, adj. (1) (Ven): vyhublý; ► říká se většinou o chlapcích; (MM).

film, m. (1) (Am): film; (MM).

filmación, f. (1) (Am): filmování, natáčení; (MM).

filmar, tr. (1) (Am): natáčet, produkovat filmy; (MM).

filo, m. • (6) (Guat): vzhled, zevnějšek; (7) energie, elán; (8) (Arg): zloděj, který loudí z lidí peníze pomocí vymyšlených příběhů; (9) com. [Š: *afilar*] přítel, přítelkyně; ► partner; (10) **dar** ~ (Ekv): opravit, pokárat; (11) (Dom): ublížit řeznou zbraní; (12) **de** ~ (Kol): rozhodně, přímo; (12) **tirarse un** ~ (Chil): argumentovat ohledně něčeho; (13) kárat, vyhubovat; (AM). • (14) (Arg): podvod, výmysl; (15) dvoření; (16) dívka, které se chlapec dvorí; př.: *fulana es mi filo*; (17) ~ **misho**: podvod, který spočívá v tom, že se naivnímu člověku namluví a prodá přístoj, který dokonale tiskne bankovky. Jeho cena je vysoká a podvedený je spokojen do té doby, než přístroji bankovky dojdou; ► *sh* se vyslovuje jako v angličtině; (MM). • (18) adj. (Arg): milý, chlapec; (19) (Ekv): okraj; ► propasti aj.; (20) (Guat): chuť do čeho; (21) (Mex): nůž; (22) **coger** ~ (Kub): očumovat, šmírovat; (23) **coger un** ~ (Kub): zblejsknout; (24) **dar** ~ (Kub): očumovat, šmírovat; (JD).

filo, -la, adj. (1) (Ekv): nabroušený, naostřený; (AM).

filoneísmo, m. (1) (Arg): novotářství; (JD).

filoneísta, m/f. (1) (Arg): novotář; (JD).

filoso, -sa, adj. (2) (StřAm, Arg, Mex, Urug): nabroušený; (3) (Hond): hladový; (AM).

filote, m. (1) (Kol): kukuřičný klas; (2) vousky kukuřice; (3) **en** ~ (Kol): člověk, jemuž začínají řídnout vlasy; (AM).

filotear, intr. (1) (Kol): zbavovat klas kukuřice chloupků; (2) ztrácet vlasy; (AM). • (3) růst klasů kukuřice; (4) růst dětských vlasů; (MM). • (5) (Kol): dostávat vlasy; (6) (Kub): šprtat před zkouškou; (JD).

filtrar, intr. (2) ~ **un mazo** (Kub): mít fištrón; (3) **¿estás ~ando?** (Kub): už ti to došlo?, už chápeš?; (JD).

filtro, m. (1) (Kub): sekáč, eso; (2) **es un** ~ (Kub): ten má filipa, má otevřenou hlavu; (JD).

filustrino, -na, adj. (1) (Hond): hodně hubený; (MM).

fin, m. (1) **sin** ~ (Urug): neúnavný; ► původní použití ke chválení zvěře, nyní i na člověka; př.: *un caballo sin fin* (kůň, který dlouho vydrží); (AM). • (2) **al** ~ **y al fallo** (Am): koneckonců; (JD).

fin de semana, m. (← angl. *week end*) (1) (Am): víkend; (MM).

finados, m. pl. **(1)** (Kub, Mex): zesnulí; **(2) día de los ~** (Am): den mrtvých; (MM).

financear, tr. **(1)** (Kol): financovat; (JD).

financiamiento, m. **(1)** (Am): financování; (JD).

financiar, tr. (← angl. *to finance*) **(1)** (Am): hradit, poskytnout finance k uskutečnění nějakého projektu; (MM). • **(2)** (Mex): vyjádřit v penězích, zpeněžit; (JD).

finanzas, f. pl. (← angl. *finance*) **(1)** (Am): teorie a praxe v operacích a transakcích plateb a půjček; **(2)** peněžní majetek panovníka, země, instituce nebo jedince; (MM).

finca, f. **(1)** (StřAm, Bol, Per, Portor): venkovský statek; **(2)** (Kol): klenot, malý šperk, cennost; **(3) ~ raíz** (Kol): nemovitost; (AM).

fincado, m. **(1)** (Arg): venkovský statek; (AM).

fincar, tr. **(1)** (Portor): obdělávat půdu; **(2)** intr. (Kol): spočívat, tkvět; (AM).

finitas (estar en las), **(1)** (Ven): být v nesnázích; (AM). • **(2)** (Ven): být v koncích; (JD).

fino, m. **(1)** (Portor): úlomek nebo kus kameniny; (AM).

finta, f. (← angl. *feint*) **(1)** (Am): náznak rány v boji protivníkovi za účelem jeho zmatení a zasazení skutečné rány; ► původně pouze v šermu, ale pod vlivem angličtiny rozšířeno na různé sporty; (MM).

fintar, intr. **(1)** (Am): dělat finty; **(2)** (Am): šermovat, hrozit nožem; (JD).

finteador, -ra, adj. **(1)** (Am): o člověku: v boji matoucí protivníka náznakem rány; (MM).

fintear, tr. • **(2)** (Arg): hrozit nožem; (AM).

finteo, m. **(1)** (Am): blafování; (MM).

fiñe, adj. **(1)** (Kub): o osobě: slabý, plachý, neduživý; (AM). • **(2)** m. (Kub): kluk; **(3)** pl. (Kub): dětičky; **(4)** (Kub): holka; př.: *es su fiñe*; (JD).

fio, m. **(1) al ~** (Ekv): na úvěr; (JD).

firme, m/adj. • **(3)** (Portor): vrchol svahu nebo kopce; (AM). • **(4)** (Per): fajnový, fajn; **(5) de ~** (Chil): ustavičně; **(6)** (Kub): břeh, pevnina, rovina; (JD).

firmón, -na, adj. **(1)** (Mex): o člověku: podepisující cokoliv se před něj předloží; ► nastrčená osoba; (MM).

firulete, m. • **(2) firuletes y quebradas** (Arg): taneční pohyby; (AM). • **(3)** vyumělkovaná ozdoba, kýč; (MM). • **(4)** (Am): zbytečná formalita, zbytečnost; (JD).

firuletear, intr. **(1)** (Arg, Urug): používat v tanci kroutivé pohyby a strojené kroky; **(2)** v řeči: používat vytáčky a okázalé a zastaralé výrazy; **(3)** nevkusně něco zdobit; (MM). • **(4)** (Arg): vytahovat, nafukovat se; (JD).

firuletero, adj/m. **(1)** (Arg): nafoukaný; **(2)** (Arg): náfuca; (JD).

firulístico, -ca, adj/m. **(1)** (Antil): o osobě: chlubit se vzdělaností; **(2)** člověk, který je lidem pro smích svou přehnanou uhlazeností; (AM). • **(3)** (Arg): nafoukaný; (JD).

fiscalización, f. **(1)** (Am): kontrola; (JD).

fiscalizar, tr. **(1)** (Am): kontrolovat; **(2) ~se** (Am): kontrolovat, ovládat se; (JD).

fisco, m. **(1)** (Ven): již neexistující mince velmi malé hodnoty, která se stále používá jako jednotka pro počítání; (AM).

fisga, f. **(1)** (Guat, Mex): krátké kopí s třásněmi používané při býčích zápasech; (AM).

física, f. **(1)** (Ekv): peníze, stříbro; (AM).

físico, -ca, adj. **(1)** (Kub, Mex, Dom): o člověku: strojený, přehnaně zdvořilý; (AM). • m. **(2)** rozumbrada; (MM). • **(3)** (Ekv): prachy, peníze; (JD).

fisquear, intr. • **(2)** (Dom): měnit tvar slov přidáváním či ubíráním písmen; ► příznačná lidem, kteří se snaží mluvit správně, aniž by toho byli schopni; (AM).

fisiqueo, m. (1) (Dom): viz: *fisiquear*; ► vztahuje se především na špatné vyslovování *s*; (AM).
 • (2) (Dom): afektované šišláni; (JD).

fista, adj/m. • (2) (Kub): fajnový; (3) (Kub): fajnovka; (JD).

five, m. • (2) ~ **o'clock tea** (Am): čaj o páté, svačina v pět hodin odpoledne; (MM).

fixture, m. • (2) (Am): kalendář sportovních událostí; (MM).

flaco, adj/m. • (2) ¡ ~ ! (Chil): starý brachu, kamaráde; (3) (Am): zubatá smrt; (4) (Kub): hubeňour, vyžle; ► o ženě; (JD).

flagear, tr. (1) (StřAm): synkopa slova *flagelar*; (AM).

flaiter, m. (1) (Chil): majznutí pěští; (JD).

flamín, m. (1) (Chil): chochol vojenské čapky; (AM).

flamenco, adj. (1) (Arg): narůžovělý; (JD).

fláper, m. (← angl. *flapper*) (1) (Am): mladá svůdkyně; (MM).

flaquedad, f. (1) (Mex): hubenost; ■ Var.: *flaquencia*; (JD).

flaquenco, -ca, adj. (1) (StřAm): hubený; (AM).

flaquendengue, adj. (1) (Kub): hubeňoučký; (JD).

flaquerón, -na, adj. (1) (Urug): hubený; (AM).

flat, m. (1) (Mex): píchnutí pneumatiky; ► pl. flats; (JD).

flatear, tr. (1) (Mex): píchnout pneumatiku; (JD).

flateo, m. (1) (Mex): píchnutí pneumatiky; (JD).

flato, m. • (2) (StřAm): panika, panický strach; (AM). • (3) **tener** ~ (Am): být mrzutý, smutný; (JD).

flatoso, -sa, adj. (1) (Kub): být smutný, melancholický, mít špatnou náladu; (2) (StřAm, Ven): bojácny; (AM).

flatulento, adj. (1) (Am): bázlivý, ustrašený; (JD).

flauta, f. • (7) (Bol): nevěstka; (JD).

flecar, tr. (1) (Portor): o oblečení: třepit se; (2) **hacer** ~os (Kol): zničit, rozkouskovat; (AM). • (3) (Am): řezat, bít; (4) (Kol): roztlouct, rozbít, zničit; (JD).

fleco, m. • (2) (Kub, Mex): ofina; (MM).

flecudo, adj. (1) (Mex): s třepením, plný třepení; (JD).

flecha, f. • (3) (Portor): tyč, bidlo; (AM). • (4) (Mex): oj; (JD).

flechador, f. (1) (Mex): fiflena; (JD).

flechar, tr. (1) (Arg): bodnout žihadlem; (2) píchnout nečím s ostrou špičkou; (3) o slunci: pálit; (4) (Mex): beze strachu si vsadit ve hře; (MM). • (5) (Mex): přísazovat do hry; (JD).

flechazo, m. • (2) (Kol): rána kamenem; (JD).

flechera, f. (1) (Ven): lehká válečná loď; (AM).

flechilla, f. • (2) (Arg, Par, Urug): silná tráva rodu *Setaria*, která je dobrá pro dobytek; (3) rostlina vypadající jako malý bambus; ► *Gymnopogon spicatus*; * (MM).

flechudo, adj. (1) (Am): štětinatý, ježnatý vlas; (JD).

flequetería, f. (1) (Kol): podvod, podfuk; (AM).

flequetero, -ra, adj. (Kol): podvodný, podvodná; (AM).

fleta, f. • (3) (Kol, Kub, Portor, Ven): masáž, tření; (4) nářez, masáž, trest; (AM).

fletada, f. (1) (Guat, Hond): podvod; (AM). • (2) (Am): mazání, masáž; (3) (Hond): vynadání; (JD).

fletante, m. (1) (Arg, Chil, Ekv): člověk, který pronajímá lodě nebo hospodářské zvířata; (AM).

fletar, tr. • (8) (Antil, Chil, Guat): třít, masírovat; (9) (Arg): poslat někoho někam; ► převážně proti jeho vůli; (10) vetřít se někam bez pozvání; (AM). • (11) napadnout, přepadnout někoho;

př.: *le fletó una bofetada*; **(12) salir ~ado** (Kub, Mex): uniknout, utéct; (MM). • **(13)** (Am): naložit zboží; **(14)** (Am): roztrušovat řeči o kom, vrazit ránu komu; **(15)** (Kub): dát kvinde; **(16) ~se** (Am): otravovat se, nudit se; **(17)** (Mex): upíchnout se, najít si flek kde; (JD).

flete, m. • **(10)** (Per): milostný nebo zdvořilý doprovod; ► mužský i ženský, v Peru toto slovo není vnímáno tak vulgárně jako na Kubě; **(11) salir sin ~** (Ven, Kol): vyjít velice rychle; (AM). • **(12)** (Am): otrava, otravování; **(13)** (Per): kamarád, kamarádka; (JD).

fletera, f. **(1)** (Kub): prostitutka; (AM).

fletero, m. • **(5)** (Am): výběrčí ceny dopravy; **(6)** (Arg): majitel aut, které slouží k pronájmu; **(7)** (Ekv, Guat): člověk, který stával na veřejných prostranstvích s provazem na rameni, aby si ho kdokoliv mohl najmout na odtahování břemen; (AM). • **(8)** (Arg): majitel nákladních aut; (MM).

flirtear, intr. (← angl. *flirt*) **(1)** (Arg): koketovat; **(2)** udržovat nedůležitý milostný vztah; **(3)** lichotit, dvořit se někomu; **(4)** nabrousit, naostřit; (MM).

flirteo, m. (← angl. *flirt*) **(1)** (Arg): flirtování; (MM).

flit, m. **(1)** (Am): přípravek hubicí hmyz; ► původně název konkrétní značky; (MM). • **(2) le echaron ~** (Kub): zpražili ho, vykašlali se na něj; **(3) estar hecho ~** (Kub): být na dně, vedle, vyřízený; (JD).

flocho, m. **(1)** (Portor): dřevěný koník, drdol; (AM).

flochón, -na, adj. **(1)** (Dom): hloupý, protivný; (AM).

flojear, intr. **(1)** (Chil): lenošit; (JD).

flojera, f. **(1)** (Kol): rozkládací křeslo; (AM). • **(2)** (Guat): běhavka; **(3) estar con ~** (Guat): mít běhavku; **(4) no me vengas con ~as** (Kub): netrémej mě, nerozmlouvej mi to; (JD).

flojería, f. **(1)** (Mex): lenost; (JD).

flojo, adj/m. **(4)** (Am): zbabělý; **(5) el ~ y el mezquino andan dos veces el camino** (Mex): líný se přetřhl; **(6) es ~ de barriga** (Kub): má hned v kalhotách; **(7) un ~ de piernas** (Kub): podělanec, bázlivec; (JD).

flor, f. • **(16) ~ de tigüero** (Portor): krátké mrhnutí za svitu slunce; ► vztahuje se ke způsobu, kterým padají semena palmy, když se otevře část, která je chrání (*tigüero*); **(17) ser como la ~ del tigüero** (Portor): být krátkého trvání; **(18) como la ~ de la higüera** (Chil): něco, co se nemá potvrdit; **(19) vender, comprar a la ~** (Antil): vyjadřuje, že zemědělec obchoduje se svým ovocem, když je ještě nezralé; (AM). • **(20)** (Arg, Par, Urug): tři karty stejné barvy, které zvýhodňují všechny sázky a obdrží jeden z hráčů v triku; (MM). • **(21) comprar a la ~** (Arg): koupit nastojato obilí; **(22) dar ~ de dato a** (Arg): dát skvělý typ, dát prima nápad komu; **(23) le daré ~ de pateadura** (Arg): pořádně mu nakopám; **(24) ~ de los incas** (Am): hvozdík čínský; ► květina; * **(25) ~ de la maravilla** (Mex): tygřice, lilie pávovitá; **(26) ~ de negociación** (Arg): skvělý kšeftík; **(27) como las propias ~res** (Mex): moc fajn, skvěle; **(28) quedar (de) ~** (Am): dopadnout skvěle; **(29) él es ~ para esto** (Chil): na to je on kos; **(30) un ~ de tango** (Arg): skvělé, prima tango; (JD).

florcita, f. • **(2)** (Am): květinka; **(3)** člověk, který nepracovuje a žije bez starostí a povinností; (MM).

floreado, f. **(1)** (Mex): kvetení, rozkvět; (JD).

florear, intr/tr. • **(7)** (Arg, Urug): chlubit se nadáním nebo talentem pro něco; (AM). • **(8)** zdobit květinami, obrázky, výšivkami atd.; (MM).

florearse, zvrat. **(3)** (Kol): v kulečnicku: upřednostnit nejsložitější tah a demonstrovat tím svou zručnost; **(4)** (Chil): vybrat to nejlepší z něčeho; (MM).

florecido, -da, adj. **(1)** (Antil, Per): vykvetený; ► v Peru méně běžné; (AM).

florería, f. **(1)** (Am): květinářství; ■ Var.: *floristería*; (MM).

florero, m. • (2) (Arg): osoba, která na ulicích, náměstích a trzích prodává květiny; (MM).

floretazo, m. (1) (Mex): pumpnutí o peníze; (JD).

floretear, tr. (1) vulg. (Portor, Dom): nadávat, hrubě se vyjadřovat; (2) (Arg): vzbudit lásku koketováním; (AM). • (3) (Portor): lichocení, dělání poklon; (JD).

floreteo, m. (1) (Portor): tlachání, žvanění, lichotka; (AM).

floriado, m. (1) (Per): nápoj podávaný odpoledne; ► převážně čaj nebo káva s rumem, punč, rýžová nebo kokosová voda, pouze v některých regionech; (AM).

florión, -na, adj. (1) (Kol): domýšlivý; (AM).

floripón, m. vulg. • (2) (Kol): vředovitý výrůstek; (AM).

floripondio, m. • (2) (StřAm, Kol, Mex): společný název různých domorodých dortlin rodu Durman; ► mají velké voňavé květy, které se používají v lidovém léčitelství; (3) velká květina, která se objevuje na látkách, papírech a ozdobách; (4) (Arg, Per, Kub): keř původem z Peru, který má velké vonné bílé květy; ► *Datura arborea*, *Datura suaveolens*; * (5) (Arg): extravagantní nebo nabubřelá fráze v projevu, básni, kázání atd.; (MM).

floristería, f. (1) (Arg, Guat, Mex, Ven): květinářství; (MM).

flota, f. • (5) (Kol, Pan, Ven): chvástání; (6) (Ven): lež, podvod; (7) (Chil): množství, hromada; (AM). • (8) **echar ~as** (Am): honit, vytahovat se; (9) **dar ~as a los repellos** (Kub): uhladit omítkku; (JD).

flotador, m. • (2) (Kub): ulejšák; (JD).

flotante, adj. (1) (Kol): domýšlivý; ■ Var.: *flotista*; (AM).

flotar, tr. (1) (Kub): ani nemáknout na práci; (2) **está ~ando** (Kub): je strašně povrchní; (JD).

flote, m. (1) (Am): jízdné, dopravné; (2) (Kub): ulejška; př.: *¡qué flote más espeso!*; (3) **estar en el ~** (Kub): ulejšvat, flákat se; (JD).

flotear, tr. (1) (Kol): promrhat, prohýřit; (AM).

flotilla, f. (1) (Mex): taxíky, taxislužba, vozový park; (JD).

flotillero, m. (1) (Mex): údržbář vozového parku, garážní mistr; (JD).

flotín, m. (1) (Kub): ulejška; (JD).

flotista, m/f. (1) (Kol): vejtaha, honimír; (JD).

flujo, m. (1) (Ekv): záliba, zvyk, sklon; (AM).

fluminense, adj. (← lat. *flumen*) (1) (Am): obyvatel Río de Janeiro; (MM).

flus, m. (1) (Antil, Arg, Kol): pánský oblek; ► může se také skládat pouze ze svrchníku a kalhot; ■ Var.: *flux*; (AM). • (2) období štěstí; (MM). • (3) (Kub): sekvence při karetní hře; (4) **en un ~** (Ekv): v mžiku; (5) **estar de ~** (Am): vyhrávat v kartách; (JD).

flux, m. • (2) **estar uno a ~, quedarse a ~** (Arg, Mex): nic nemít; ztratit všechno, co člověk kdy měl; (MM). • (3) **tener ~** (Mex): mít karty od stejné barvy, mít kliku, štěstí; (JD).

fo, cit/m. (3) (Mex): zvolání upozorňující na přítomnost výkalů nebo zápachu po nich; (MM). • (4) (Mex): hovno; (JD).

foco, m. • (4) (Am): lampa; (JD).

focha, f. (1) (Am): spodnička; (JD).

foche, adj. (1) (Chil): smradlavý; m/f. (2) zničený nebo ztracený člověk; (MM).

fodongo, -ga, adj. (1) (Mex): špinavý, zanedbaný; (2) (Mex: Guanajato): tlustý; ■ Var.: *fodongón*; (AM).

fodongón, adj. (1) (Mex): zaprasený; (2) (Mex): měchna; ► tlustá žena; (JD).

fofadal, m. (1) (Arg): břečka, bažina; (AM).

fogaje, m. • (6) (Arg, Kub, Mex): vyrážky a opary na rtech; (7) ruměnec, stud; (MM). • (8) (Ekv): oheň, plamen; (JD).

fogarata, f. **(1)** (Arg): táborák, oheň, plameny; (MM).

fogatada, f. **(1)** (Pan): táborák, oheň; (AM).

fogón, m. • **(7)** (Arg, Kost, Chil): domov, domácnost; (MM). • **(8)** (Am): táborový oheň; **(9)** (Kol): tábořiště; **(10)** (Kub): zadnice; (JD).

fogonadura, f. **(1)** (Arg): lidé kolem táborového ohně; **(2)** (Kol): krb, ohniště; (JD).

fogonazo, m. • **(2)** (Mex): káva, do které se přidává nějaký silný alkoholický nápoj; **(3)** jakýkoliv nápoj obsahující hodně kořalky; (MM). • **(4)** **meter el ~ a** (Kub): střílet po kom; (JD).

fogonear, tr. **(1)** (Dom): střílet ohnivými zbraněmi; **(2)** (Kub): o podpěře větví stromů: když hnije její v zemi zakopaná část; (AM). • **(3)** **~se** (Kub): hnít; (JD).

fogonero, m. **(1)** (Kol): topičův pomocník, přidávající do pece, zauhlovač; (JD).

fogueado, -da, adj. **(1)** (Am): o člověku: zkušený ve svém zaměstnání; **(2)** (Kol): unavený, vyčerpaný; (MM). • **(3)** (Am): vycvičený, ochočený; ► o zvířatech; (JD).

foguear, tr. • **(3)** (Pan): sušit; (JD).

foguerear, tr. • **(2)** (Kub, Chil): pálit pole nebo kopec; **(3)** udělat táborák; (MM).

foguero, m. **(1)** (Ven): pyrotechnik; (AM).

fojear, intr. **(1)** (Am): listovat v čem; (JD).

foliculario, m. **(1)** (Kub): pisálek do novin; (JD).

folio, m. **(1)** (Kol): šaty, které dává dítěti kmotr při křtu; **(2)** figurka z hnědého cukru; (AM). • **(3)** hudební nástroj složený z kousku cukrové třtiny nebo bambusu plného semínek nebo kamínků, kterým se třese do rytmu; **(4)** spropitné; (MM).

folklore, m. **(1)** (Am): souhrn tradic, umění, mínění a zvyků různých společenských tříd; **(2)** věda, která se těmito tématům věnuje; (MM).

folklórico, -ca, adj. **(1)** (Am): folklorní; (MM).

folklorista, m/f. **(1)** (Am): folklorista; (MM).

follado, m. **(1)** (Kol): spodnička; (AM). • **(2)** široké gatě po kolena; (JD).

folleo, m. **(1)** (Kub): spor, roztržka; **(2)** opilost, opice; (AM).

folletín, m. **(1)** (Arg): libreto; **(2)** (Mex): seriál; **(3)** **~ gráfico** (Mex): obrázkový seriál; (JD).

follín, m. **(1)** (Chil): bručoun; (MM).

follisca, m. • **(2)** (Am): kravál, hlučná hádka, pranice; (JD).

follón, -na, adj/m. **(2)** (Ven): o šatech: krátké; **(3)** (Guat): o šatech: volné, široké; **(4)** m. (Ekv): dámský oděv od pasu dolů, př.: sukně, spodničky atd.; **(5)** vulg. (Kub, Portor): opilost, opice; (AM). • **(6)** **~ acampanado** (Ekv): zvonová sukně; (JD).

follonarse, zvrat. **(1)** (Mex): upšouknout se; (JD).

follonudo, m. • **(2)** (Ekv): flandák; (JD).

fome, adj. • **(3)** (Chil): nepůvabný; (JD).

fomentar, tr. • **(2)** (Kub): začít obchod, podnik; (JD).

fonda, f. • **(4)** (Guat, Salv): hospoda; **(5)** (LaPlat): špatná restaurace; (AM). • **(6)** (Per): statek; (JD).

fondado, adj. **(1)** (Kol): prachatý, zazobaný; (JD).

fondazo, m. **(1)** (Ven): pohlavek, rána pěstí; (AM).

fondeado, -da, adj. **(2)** **estar ~** (Antil, StřAm, Kol, Ekv, Mex, Per, Ven): mít peníze; **(3)** **quedar ~**: být bez peněz; (MM). • **(4)** (Guat): namazaný; (JD).

fondeador, m. **(1)** (Chil): kotviště; **(2)** **dar en el ~** (Chil): zakotvit; (JD).

fondear, tr. • **(4)** (Portor): zbavit ženu panství; (AM). • **(5)** dát někomu peníze nebo kapitál; (MM). • **(6)** (Mex): hodit, prásknout čím; (JD).

fondearse, zvrat. (1) (Ant, StřAm, Kol, Ekv, Mex, Per, Ven): obohatit se; (2) uložit peníze; (3) (Guat): opít se; (MM).

fondillón, -na, adj. (1) (StřAm, Kol, Kub): člověk s velkým pozadím; (AM).

fondilludo, -da, adj. (1) (StřAm, Per, Portor, Dom): mající velké pozadí; ■ Var.: *fundilludo* (Chil); (2) m. (Arg): muž pod pantoflem; (AM).

fondo, m. • (6) (Am): pánev; (AM). • (7) (Arg, Par): záchod, toaleta; (MM). • (8) (Arg): podložka; (9) (Kub): zbytek na dně; př.: *fondito de ron*; (10) zadek, zadnice; (11) (Mex): rozvážnost, rozšafnost; (JD).

fondonga, f. (1) (Ven): kráva nebo klisna s objemným břichem; (AM).

fondongo, adj/m. • (3) (Kub): zadek, zadnice; (4) (Mex): břichatý, prdelatý; (AM).

fondongón, -na, adj. (1) (Mex: Zac): o člověku: tlustý, silný; (AM).

fondoque, m. (1) (Kub): mohutné pozadí; (AM).

fonfón, m. zast. (1) (Kub): trest bičováním černých otroků; (2) a ~ (Kub): hojně; (AM).

fongo, m. (1) (Kub): banán na vaření; (JD).

fono, m. • (2) (Arg): gramofon; (3) ~ a **transistores** (Arg): tranzistorový gramofon; (JD).

fonoradio, m. (1) (Mex): gramorádio; (JD).

foot-ball, m. (1) (Am): fotbal; (MM).

forado, m. • (2) (Am): díra; (JD).

forango, -ga, adj. (1) (Per): cizí, přesporní; (AM).

forano, -na, adj. (1) (Per): vzdálený, cizí; (AM).

foramen, m. (1) (Mex): díra; (MM).

foráneo, a, adj. (1) (Am): cizí, zahraniční; př.: *los intereses foráneos*; (2) o soudcích: mající soudní okres mimo hlavní město státu; (MM).

forcito, m. (1) (Per): malý automobil; (AM). • (2) (Per): stará fordka, rachotina, kára; (JD).

forito, m. (1) (Portor): malý automobil; ► vznik pokroucením příjmení Ford (←výrobce malých automobilů); AM.

forjarse, zvrat. (1) (StřAm): vydělat hodně peněz, udělat dobrý obchod; (AM).

forma, f. (1) (Mex): jakýkoliv typ formy; (MM). • (2) (Am): formulář; (JD).

formador, m. • (2) (Mex): metér; (JD).

formaje, m. (1) (Mex): souhrn forem na cukr; (MM).

formal, m. (1) **traje** ~ (← angl. *formal dress*) (Am): společenský oblek; (MM). • (2) adj. (Kol): milý, ochotný, pozorný, úslušný; (3) **hacer** ~ a (Mex): důvěřovat komu; (JD).

formaleta, f. • (2) (StřAm, Kol, Mex): výztuž klenby; (MM).

formar, tr. • (2) ~ **en fila** (Am): postavit se, stát ve frontě; (JD).

formato, m. (1) (Am): forma a velikost knížky nebo novin; (MM).

formero, m. (1) (Mex): dělník, který vyrábí hliněné formy na cukr; (MM).

forminado, adj. (1) (Mex): proděravělý, dírkovaný; (JD).

formulario, m. (1) (Am): formulář; (MM). • (2) (Arg): formulace; (JD).

fornalla, f. • (2) (Kub): popelník; (3) (Kub): frňák, raťafák; (JD).

fornitura, f. (1) (← angl. *furniture*) (StřAm, Mex, Portor): nábytek; (MM).

forondo, -da, adj. (1) (Chil, Guat): břichatý, domýšlivý; (AM).

fororo, m. (1) (Ven): mouka z pražené kukuřice; * (AM). • (2) kukuřičná kaše posypaná hnědým cukrem; (MM).

forrado, m. (1) (Bol): dřevěný panák; (AM). • adj. (2) (Arg, Kub): zámožný, bohatý; (3) **estar** ~ (Arg): být dobře připravený na zkoušku; (MM). • (4) **estar** ~ **de billetes** (Kub): mít plné kapsy peněz; (JD).

forraje, m. (1) (Arg, Mex): jakýkoliv pokrm pro dobytek; (MM).

forrarse, zvrat. (1) (Guat, Mex): přecpat se jídlem, nasytit se; (2) (Kub, Mex, Per, Portor): obohatit se, zbohatnout; př.: *tener un riñón forrado*; (AM). • (3) (Arg): dobře se připravit na zkoušku; (4) (Arg, Guat, Mex): uložit, uschovat peníze; (5) (Guat, Mex): zásobit se na cestu nebo procházku; (MM).

forrear, tr. • (3) (Kub): chytit do pastí, oklamat; (AM).

forrero, m. (1) (Kub): šizuňk; ■ Var.: *forrista*; (JD).

forro, m. • (11) (Antil): potah na postel; (12) (Chil): schopnost, způsobilost; (13) **de** ~ (Kub): na cizí účet; (14) (Guat): mimoto; (15) **echar un** ~ (Chil): obtěžovat, překážet; (16) (Per): ublížit na majetku nebo na cti; (AM). • vulg. (16) (Arg): předkožka; (MM). • (17) (Chil): břichna, šereda; (18) **como el** ~ (Chil): mizerně; (19) **a todo** ~ (Chil): z plna hrdla; jet plnou rychlostí; (JD).

fortachar, intr. (1) (Arg): silácky se chovat; (JD).

fortacho, -**cha**, adj/m. (1) (Arg, Chil, Urug): o osobě: silný a statný; (AM). • (2) odolný; (3) starý, avšak funkční automobil; ► většinou značky Ford; (MM).

fortaleza, f. • (2) (Chil): puch, zápach; (3) golf; (AM).

fortaliza, f. (1) (Chil, Mex): smrad, zápach, výpar, kouř; (MM).

forte (por si), (1) (Portor, Dom, Ven): kdyby náhodou; (AM).

fortunoso, -**sa**, adj. (1) (Ekv, Guat): šťastný, spokojený; (AM).

fosforera, f. • (2) (Kost): sirkárna; (JD).

fosfórico, adj. (1) (Mex): popudlivý, prchlivý, vztekly; (JD).

fosforito, m. • (2) (Kub): hubeňourek, vyžle, sirka; (3) (Mex): vztekloun; (4) **es un** ~ (Mex): hned hoří, hned je oheň na střeše; (JD).

fósforo, m. (1) (Arg): bystrost, duchaplnost, inteligence, rozum; př.: *a Fulano le sobra fósforo*; (2) (Kol): rychlost kulky nebo nábojnice; (3) (Mex): jiskra, záblesk; (MM). • (4) (Kol): rozbuška; (5) (Mex): popudlivec, horká hlava; černá káva s rumem, kapucín; (6) **le sobra** ~ (Arg): má dobrou hlavu; (7) **¡los ~os!** (Kub): ani nápad!; (JD).

fostro, m. (1) (Am): foxtrot; (MM).

fostró, m. (← angl. *fox-trot*) (1) (Portor, Ven): povyk, poprask; (AM).

fotingo, m. (1) (← z příjmení *Ford* vzniklo *fo* a přidává se pejorativní přípona *ingo*) (Antil, Mex, Pan, Per): malý ošklivý automobil k zapůjčení; (2) (Kub, Portor): ženské pozadí; (3) (Kub): sklenice mléka a cukroví; (AM). • (4) jakýkoliv levný automobil; (5) starý, avšak funkční automobil; ► většinou značky Ford; * (MM). • (6) (Kub): koktejl; (JD).

fotinguero, m. (1) (Kub, Mex): řidič, šofér; (JD).

fortutear, intr. • (2) (Kub, Portor): hrát na typický dechový nástroj; (AM).

fortuto, m. • (4) (Kol, Kub, Pan, Per, Portor): mořská mušle, trubice z ulity; ► na některých místech se stále používá ke svolávání dobytka; (5) (Kol, Ven): typ indiánské flétny; (6) (Kol): jakákoliv úzká trubice střední velikosti, která vyluzuje nevrlý zvuk; (7) stonek listu papáji; (8) roh hovězího dobytka; (AM). • adj. (9) vyřizený, zničený, zruinovaný; (MM).

fortuto, -**ta**, adj. (1) (Kol: Riohacha, Portor): zničený, nemocný, churavý; (2) (Kub): nelibý, ve špatném stavu; (3) (Ven): o ovoci: nezralý; (AM).

foyer, m. • (2) (Kol): čekárna, slavnostní síň; (JD).

foul, m. • (2) ~ **penal** (Am): penalta, trestný kop; (3) ~ **personal**: porušení pravidel hry, které poškozuje hráče; (4) ~ **técnico**: porušení pravidel hry, které nepoškozuje hráče; (MM).

foulear, intr. (← angl. *foul*) (1) (Am): faulovat; (MM).

fraccionadora, f. (1) (Mex): realitní kancelář; (JD).

fragancia, f. (1) ~ **de pecho** (Portor): venkovský výraz pro bolest na hrudi; (2) ~ **en las arcas** (Portor): únava, vyčerpání, angína; ► venkovský výraz; (AM).

fragantear, intr. (1) (Ekv): vonět; (JD).

fragata, f. (1) (Arg): tisícovka; (2) (Kub): nákladní vagón; (JD).

frágil (*meterse a*), (1) (Ekv): zavázat se k něčemu vážnému; (AM). • (2) (Ekv): riskovat; (JD).

fraguar, tr. (1) (Arg): falšovat podpis; (JD).

fraile, m. (1) (Antil): typ kytovce žijící v Karibském moři; (2) (Kub): hmyz podobný komárům; ► čeled' muchničkovití; (MM).

frailecilla, f. (1) (Pan): panamská rostlina čeledi *Euforbiaceae*; ► *Jatropha gossipifolia*; * (MM).

frailecillo, m. • (3) (Mex): mandloňovitá rostlina s olejovitými semeny; ► *Licania arborea*; * (MM).

frailecito, m. (1) (Kub, Portor): robustní bahenní pták velký přibližně 25 cm mající dlouhé nožky, silný krk a krátký zobák; ► více druhů; (2) (Per): obecný název pro malé opice; * (MM).

francachela, f. (1) (Arg): příměstí; (JD).

francachón, -na, adj. (1) (Am): o člověku: přehnaně upřímný, opominající dobré vychování; (MM).

francesismo, m. (1) (Mex): galicismus; (JD).

franciscana, f. (1) (Urug): kytovec podobný delfínu; ► *Stenodelphis blainvillei*; (MM).

franciscano, m. (1) (Am): hnědá barva; (JD).

franco, adj. • (2) **salir** ~ (Guat): pocit zadostiučinění; (3) **usted me saca ~**: rozesmíváte mě; (4) **sacarlo a uno ~**; **salir** ~ (Guat): nepříjemná a neočekávaná situace; (AM). • (5) **en horas ~cas** (Mex): ve volné chvíli; (JD).

francolín, adj. (1) (Ekv): bezocasý; ► kohout nebo slepice; * (AM).

francucu, adj. (1) (Bol): bezocasý a bázlivý; ► kohout; (AM).

franchipán, m. • (2) (Am): pomáda; (JD).

frangollado, -da, adj/m/f. (1) (Arg): polozkrocený; (AM). • (2) (Arg): rozdělaný, nedodělaný; (3) (Arg, Chil): o zrnech: drcené; př.: *maíz triturado*; (MM). • (4) (Am): fušování, fušerství, odfláknutí; (JD).

frangollar, intr/tr. (1) (Bol): předstírat; (AM). • (2) (Am): jakkoliv něco udělat, bez pořádku; (3) (Arg, Chil, Par): drtit zrna před tepelnou úpravou; (MM). • (4) (Bol): zakrývat; (JD).

frangollo, m. • (2) (Arg): drcení zrn; (3) (Chil): drcená zrna; (4) (Mex): rychle a špatně udělané jídlo; (5) (Mex, Per): směska, mišmaš, změť; (6) (Per): nepořádek; (MM). • (7) (Am): fušerství; (8) (Kub): strouhaný kokos; (JD).

franjolín, -na, adj. (1) (Kol, Chil, Guat, Mex): o zvířeti: s příliš krátkým ocasem nebo bezocasý; o kohoutu či slepici: bezocasý; (AM).

franjolino, -na, adj. (1) (Guat, Mex): viz: *franjolín*; (AM).

franquía, f. (1) (Am): volnost; (JD).

frasada, f. (1) (Kub): deka; hadr na podlahu; (JD).

frasca, f. (1) (Guat, Mex): příliš rušný večírek; ► s tímto pojmem jsou spjaty nepořádek a opilost, často bývá hanlivě zabarvený; (AM). • (2) (Am): povykávání, kravál; (3) **andar en ~as** (Mex): být samá zábava; (JD).

frasco, m. (1) (Arg, Kub, Mex): objemová míra tekutin; (2) **pico de ~** (Ven): jedno z lidových označení tukana; (MM).

fraseo, m. (1) (Arg): povídání; (2) (Mex): způsob vyjadřování; (JD).

frasquero, m. (1) (Mex): láhve; (2) police, skříň na láhve; (JD).

frasquitero, -ra, adj. **(1)** (Ven): lichotník; (AM).

fraterna, f. **(1)** (Portor): nadměrná práce; **(2)** (Kol: Riohacha, Portor, Ven): drobnost, kravský zvonec, otřepaná historka; (AM).

fraternidad, f. (← angl. *fraternity*) **(1)** (StřAm, Portor): studentský spolek; (MM).

frazada, f. **(1)** **le di una** ~ (Kub): setřel jsem ho; **(2)** **taparse con una misma** ~ (Mex): být jeden za 18 a druhý za 20 bez dvou; (JD).

frecuentar, tr. • **(2)** (Mex): chodit k přijímání; (JD).

fregado, -da, adj. • **(18)** vulg. (Arg, Bol, Kol, Chil, Ekv, Pan, Per, Portor): pitomý, hloupý; **(19)** (Portor): drzý; **(20)** **ser un** ~ (Arg): být nepoužitelný; (AM). • f. **(21)** (Arg, StřAm, Mex): škodlivá, nepříjemná a nepříznivá událost; (MM). • **(22)** (Am): buzerování, otravování, otravný, otrava; (JD).

fregadura, f. **(1)** (Am): mytí, drhnutí; (MM).

fregancia, f. **(1)** (Kol): obtíž, starost; (AM). • **(2)** (Kol): otravování; (JD).

fregandero, -ra, m/f. **(1)** (Mex): uklízeč, uklízečka; (MM).

fregar, tr. • **(4)** ~ **la paciencia** (StřAm, Kol, Portor): pokoušet trpělivost; ■ Var.: *fregar la cachimba* (Chil, Per); (AM). • **(5)** (Am): nastražit past, bičovat, zvítězit; (MM). • **(6)** (Mex): zkazit; **(7)** **no friegues con jota!** (Am): neštví, nedopaluj, nedožírej; **(8)** ~ **macheteando** (Mex): dřít se, šprtát; **(9)** ~ **los pollos** (Chil): otravovat; **(10)** **¡qué** ~ ! (Mex): neštví!; **(11)** **-se** (Kol): seknout, napálit se; (JD).

fregazón, f. **(1)** (Kost, Chil, Portor): trampota; (AM). • **(2)** (Chil): škoda, újma; (MM). • **(3)** (Am): otrava, otravování; (JD).

fregón, -na, adj. • **(2)** (StřAm, Bol, Kol, Ekv, Mex): hloupý; **(3)** (Ekv, Portor): drzý, hubatý; (AM). • **(4)** (Ekv): otravování; (JD).

fregosa, f. **(1)** (StřAm, Portor, Ven): název rozličných rostlin; (MM).

freír, tr. • **(2)** **mandar uno a ~ monos**: viz: *mono*; (AM).

freno, m. **(1)** (Arg): hlad; **(2)** **estar tirando el ~**: mít chuť k jídlu; (AM). • **(3)** **coger el ~** (Mex): sklápnout zobák, poslechnout; **(4)** **se le fueron los ~os** (Kub): už je s ním amen; **(5)** **meter el ~** (Am): zabrzdit; (JD).

frentazo, m. • **(3)** **pegarse un ~** (Arg): zklamat se; neuspět v obchodování; (MM). • **(4)** (Mex): krach, kvinde; (JD).

frente, f. • **(4)** (Am): vývěsní štít; **(5)** (Mex): přední díl, přednice vesty aj.; (JD).

frentero, m. **(1)** (Mex): předák; (JD).

frentino, m. **(1)** (Arg): značka na čele zvířat; (MM).

frentista, m. **(1)** (Arg): zedník specializovaný na výzdobu průčelí budov; (MM).

frentón, adj. • **(3)** (Ekv): širokého čela; ■ Var.: *frentudo* (Mex); (JD).

fresa, f. • **(2)** (Ekv): domorodá rostlina; ► *Jahodník obecný*; **(3)** plod této rostliny; (MM).

fresca, f. • **(2)** **salir con la ~** (Am): vyjít do svěžího rána; **(3)** **decir una ~**: být troufalý, říct nepříjemnou pravdu; (MM). • **(4)** **decir cuatro ~as** (Mex): říct komu své mínění; vytmavit komu; (JD).

fresco, ca, m/f. **(1)** (StřAm, Kol, Ekv, Mex, Per, Ven): osvěžující nápoj; **(2)** ~ **lirio** (Kol): potěšení, zadostiučení, drzost; ironický obdiv zvláštnosti cizího chování; (AM). • **(3)** **echa** ~ (Am): pokárat; **(4)** (Antil): říkat pravdu; (MM).

fresia, f. **(1)** (Kol): kolumbijský nard; (MM).

fresquera, f. **(1)** (Arg): krabička na jídlo; (AM).

fresquero, ra, m/f. **(1)** (Per): osoba prodávající nápoje; (AM).

frica, f. (← od *fricar*) **(1)** (Chil): nakládačka, nářez; (AM).

friega, f. (← od *fregar*) • (3) (Mex, Per, Portor): vynadání, napomenutí; (4) (Kub, Chil, Per, Portor): nářez, nakládačka; (5) (Arg, Kol, Kost, Mex: Quer, Per, Portor): hloupost, pitomost; (AM).

frigidaire, f. (1) (Am): chladnička, lednička jakékoliv značky; ► původně obchodní název určité značky chladniček; (MM).

frigorífico, adj. • (2) (Arg, Par, Urug): o lodi, vlaku, kamionu nebo jiném přepravním prostředku: mající chlazené komory určené k přepravě málo trvanlivých výrobků; (MM).

frijol, adj/m. • (11) (Kub): o osobě: skrytý, chladný, rezervovaný; (12) (Mex): legrace, žert; výsměšná a urážlivá narážka; (13) **¡frijoles!** cit. (Kub, Portor): kategorický nesouhlas; ■ Var.: *¡naranjas!*; (14) **ser como los ~s, que al primer hervor se arrugan** (Mex, Per): o zbabělci: při první hrozbě ukazuje svůj nedostatek odvahy; (AM). • (15) **¡no me eche ~les!** (Mex): nevytahuj se na mě!; (16) **meterse los ~les** (Kub): baštit; (17) **~ mulato/rayado** (Kub): barevná fazole; (JD).

frijolear, tr. (1) (Guat): otravovat, obtěžovat; (AM).

frijoles, m. pl. (1) (Mex): každodenní jídlo; (2) vychloubanost, chvastounství; (MM). • (3) (Am): živobyті; (4) (Mex): popíchnutí, bodnutí; (JD).

frijolillo, m. • (2) (Kost): ekzém nebo strup, který mívají na hlavě novorozenci; (AM). • (3) (Antil, StřAm, Mex): společný název kvanta rostlin nejružnějších druhů a čeledí, které mají jako společný rys tvar plodů; (MM).

frijolizar, tr. (1) (Per): začarovat, okouzlit, zaklít; (AM).

fringa, f. (1) (Hond): přehoz, plášť; (2) o člověku: neduživý, příliš hubený; (AM).

fringolear, tr. (1) (Chil): nařezat, zbít; (AM).

frío, m. • (3) pl. (Kol, Ekv, Guat, Mex): terciána; ► malarická horečka, zimnice; malárie, bahenní zimnice; ■ Var.: *las frías* (Mex), *calenturas de frío* (Portor); (4) **soltar ~ a alguno** (Ven): nedat někomu prostor namítat; (5) **bien sabe el ~ dónde se arrima** (Guat): o sobeckém člověku, který dobře ví, koho prosit o laskavost; (AM). • (6) pl. (Dom): drcený led se šťávou; (7) **le dio el ~** (Kub): ani si ho nevšiml; (8) **~íos y fiebres** (Kol): malárie; (9) **sacarse el ~** (Ven): zahnat zimu, zahřát se; (JD).

friofrío, m. (1) (Kub): dětská hra, kdy jedno dítě schová nějaký předmět a ostatní ho hledají; (2) (Dom): ovocná šťáva smíchaná s nasekaným ledem; (AM).

friquitín, m. vulg. (1) (Portor, Dom): jídelna, hospoda; (AM).

frisa, f. • (4) **sacarle a uno la ~** (Chil): fyzicky a psychicky někoho týrat; (5) vytěžit z něčeho maximální užitek; př.: *al piano que hemos comprado, hay que sacarle la frisa*; (AM). • (6) (Chil): chlupy, které se častým používáním uvolňují z látek; (7) (Per): nitky kašmíru; (MM).

frisol, m. (1) (Am): fizule, fazole; (2) pl. (Kol): živobyті; ■ Var.: *frisol*; (JD).

frisolera, f. • (2) (Kol): fazol obecný; (MM).

frisquear, tr. (1) (Chil): vyplatit koho; (JD).

frisudo, -da, adj. (1) (Chil): plyšový, sametový, semišový; (MM).

frita, f. (1) (Kub): pečenka, opékaný chlebiček; žvanec; (2) **puesto de ~as** (Kub): stánek s pečenými pokrmy; (3) **meterse la ~** (Kub): nabaštit se; (JD).

fritanga, f. (1) (Chil): obtíž, starost, mrzutost; (2) (Mex): smažicí zařízení na ulicích, trzích atd.; (3) jakékoliv smažené jídlo prodávané na ulicích a trzích; (MM).

fritería, f. (1) (Kol): stánek se smaženým jídlem; (AM).

frito, m. • (4) (Ven): každodenní chléb, nezbytné jídlo; (5) **gustarle el ~** (Ven): o ženě: koketuje diskrétně; (AM). • (6) (Kub): cvok; (7) **bregar/buscar el ~** (Ven): vydělávat si na živobyті; (JD).

frómita, f. (1) (Ven): flám; (AM).

frondio, -a, adj. (1) (Kol): špinavý, neupravený; (2) běžný, prostý; (AM).

fronterizo, adj/m. (1) (Arg): narozený na hranici nebo předělu země nebo státu; (2) člověk pohybující se na hranici soudnosti a šílenství; (MM).

frontil, m. • (2) (Kub): slaměný polštářek, který se pokládá volům na čelo, aby je řemen při zapřažení neobtěžoval; (MM).

frontín, m. (1) (Kub): čelní řemení ohlávky; (2) (Mex): šňupka do nosu; (JD).

frozen, m. (1) ~ **de café** (Kub): ledová káva; (JD).

frucanga, f. vulg. (1) (Kub): Sambumbia; ► typický osvěžující nápoj připravovaný s medem a paprikou; (AM).

fruncido, -da, adj/m/f. (1) (Arg, Chil): vybíravý, upejpavý, umírněný, skromný, škrobený v chování u stolu; (2) záhyb, nařasení; (MM). • (3) (Mex): svraštění čela; špulení rtů; sestehování, zalátání; (JD).

fruncir, tr. • (4) (Mex): sestehovat, zalátat; (JD).

fruñirse, zvrat. (1) (Kol): naštvat se; (AM).

fruta, f. • (7) (Kol): nemoc prasat; (AM). • (8) (Arg): meruňka; (9) (Chil): vodní meloun; (10) **dar su ~ a** (Guat): dát na chrám páně komu; (JD).

frutar, tr. (1) (Am): plodit, nést ovoce; ■ Var.: *frutear*; (JD).

frutear, intr. • (2) (Ekv): sklízet ovoce ze stromů; (AM).

fruterío, m. (1) (Guat, Portor, Dom): ovoce; (AM).

frutero, adj. (1) **ser muy** ~ (Ekv): mít rád ovoce; (JD).

frutilla, f. • (5) (Arg, Bol, Chil, Ekv, Per): velká čilská jahoda; ► odlišná od evropské jahody; *Fragaria Chilensis*; * (AM).

frutos, m. pl. • (3) ~ **del país** (Arg, Par, Urug): obilniny, zemědělské výrobky celkově a kůže, vlna, sádlo a další dobytkářské zbytky; (MM).

frutillar, m. • (2) (Am): záhon zahradních jahod; (3) (Chil): ovocná zahrada; (JD).

fu, citosl. • (2) (Ekv): fůj!; (AM). • (3) **lo encuentro muy** ~ (Kub): zdá se mi moc obyčejný; (4) **el ambiente estaba** ~ (Kub): vzduch se dal krájet; (JD).

fuá, m. vulg. (1) (Dom): strach; (AM).

fuácata, citosl. • (5) (Kub): praskání bičem; ► zvukomalebné slovo; (AM). • (6) **estar en la** ~ (Am): být na dně, v bryndě, v rejži, v ouzkých; (JD).

fucá, m. (1) (Am): uřknutí; (JD).

fucatina, f. (1) (Kub): mizérie; (JD).

fucsia, f. (1) (Arg): fuchsie; ■ Syn.: *adelaida*, *aljaba*, *fusia*; * (MM).

fucú, m. (1) (Am): smůla, pech; (JD).

fucha, cit. (1) (Mex): fůj; ► citoslovce odporu; ■ Var.: *¡fuchi!*; (MM).

fuego, m. • (5) **estar cogiendo** ~ (Dom): žít v chudobě; (AM). • (6) (Arg, Kub, Mex, Par, Urug): opar; (MM). • (6) **estar en** ~ (Pan): být namazaný, pod parou; (7) **¡ya lo tuyo es un** ~ ! (Kub): to přesahuje všechno!; (JD).

fuellar, tr. (1) (Ekv): rozdmýchávat kovářskou pec, dýchat; (AM).

fuelle, adj. (1) (Per): pomlouvačný, donašeč; (AM).

fuera, f. • (3) (Kub): podraz; př.: *hacer una fuera*; (JD).

fuereño, -ña, adj/m. • (2) (Mex): obyvatel jiného než hlavního města Mexika, který dočasně obývá hlavní město; (3) hlupák; (AM).

fuertino, -na, adj. (1) (Chil): přespolní; ► osoba, která pouze prochází určitým místem; (AM).

fuerte, adj. • (5) **olor** ~ (Arg, Chil, Par, Urug): zápach něčeho zkaženého, shnilého; (MM). • (6) (Kub): fešácký; (7) **hacerse** ~ (Mex): obrnit se trpělivostí; (8) (Mex): rychle; (9) (Ekv): napítí, panák kořalky aj.; (JD).

fuerza, f. • (4) **a** ~ (Mex): nepochybně; (5) **en** ~ **de carrera** (Mex): prudkým během; (6) **hacer** ~ **en contra** (Arg): odporovat komu; (JD).

fuetazo, m. • (3) **echarse un** ~ (Kub): napít se, přihnout si; (JD).

fute, m. • (6) (Am): bičování, šlehání; (JD).

fufa, f. (1) (Kol: Riohacha): chátra, lůza; (AM).

fuga, f. • (3) (Kol): migrace ryb ve velkých hejnech; (4) mánie, posedlost; (5) **ser uno de** ~ (Portor): nestálý; (AM). • (6) **ir en** ~ (Kub): uhánět; (JD).

fugarse, zvrat. (1) (Kub): vypařit se, vypadnout; (JD).

fugo, m. (1) (Mex): uprchlík; (JD).

fuína, m. (1) (Salv): lasička; * (MM).

ful, m/adv. • (5) (Kol: Riohacha): do hloubky; (6) **a todo** ~ (Kol): rychle, urychleně; (AM).

fula, m/f. • (3) (Portor): ptačí trus; (4) (Kol): tenká modrá bavlněná látka; (AM).

fulard, m. (← fr. *foulard*) (1) (Am): tenká hedvábná látka; (MM).

fule, m. (← angl. *full*) (1) (Ven): rána pěstí; (AM).

fulenco, -ca, adj. despekt. (1) (Pan): plavovlasý; (AM).

fulero, adj. • (3) (Arg): nepříjemný, špatně udělaný, špatně dopadlý; př.: *baile fulero, comida fulera, negocio fulero*; (MM).

fulminante, m. (1) (Ant, Arg, Kub, Par, Mex): nábojnice střelných zbraní; (2) planě rostoucí rostlina mající lusky, která se vysuší, avšak při opětovném navlhčení se obsype květy a má zase semena; (MM).

fulo, adj. • (5) (Am): mulatský; (JD).

full, m. (1) **a todo** ~ (Mex): skvělé; (JD).

full back, m. (1) (Am): obránce; (MM).

fullerear, intr. (1) (Arg, Kol): vychloubat se; (AM). • (2) (Arg): breptat, blekotat; (JD).

fullería, f. (1) (Kol): půvab, vychloubání se; (AM). • (2) (Kol): prorocství; (JD).

fullero, -ra, adj. (1) (Kol): nafoukaný, domýšlivý, namyšlený; (2) o dětech: neposedný, zlobivý, nezbedný, šašek; (3) (Ekv): poblázněný, potřeštěný, zbrklý; (MM). • (4) (Arg): breptavý, blekotavý; (JD).

fullingue, adj. (1) (Chil): o člověku: slabý, nesmělý, neduživý; (AM). • (2) m. (Chil): páchnoucí cigareta ze špatného tabáku; (MM).

fuma, f. • (3) (Portor): kouření, hulení; (4) (Kub): neopracovaný tabák ubalený venkováním pro vlastní potřebu; (AM). • (5) (Kub): kuřivo; (JD).

fumada, f. • (2) (Arg): posměch, výsměch; (AM). • (3) (Arg): vyšplouchnutí, napálení; (4) (Kub): kopanec; (5) (Mex): kouření; (JD).

fumar, tr. • (3) ~ **se a uno** (Arg, Kub, Mex): předčít někoho při soutěžení; (MM). • (4) ~ **como un murciélago** (Kub): bánit jak fabrika; (5) ~ **la corta** (Chil): dát si pár šluků, zabafčit si; (6) **se lo ~ ron** (Kub): dostal nářez; (JD).

fumarola, f. (1) **lanzarse ~as** (Mex): házet po sobě narážky, špičkovat se; (JD).

fumazo, m. vulg. (1) (Portor): opilec; (2) posměch, výsměch; (AM).

fumín, m. (1) (Kub): malířská těrka; (JD).

fumista, adj/m. (1) (Arg): vtipálek, posměváček; (AM). • (2) (Arg): šprýmařský; (JD).

fumistería, f. (1) (Arg): legrace, posměch, žert, vtip; (AM).

fumo, m. (1) (Ven): zabafání, bafnutí, zakouření; (JD).

funcia, f. (1) (Ven): představení, státní správa; (2) (Guat): představení, oslava nebo večírek spojený s hostinou; (AM).

función, f. (1) ~ **corrida** (Am): představení s nepřetržitým provozem; (2) (Ven): zmatek, kravál; (JD).

funcho, m. (1) (Nik): prase, vepř, čuně; (MM).

funda, f. • (2) (Pan): krátké široké pánské spodky bez poklopce a se dvěma kapsami na přední straně; (3) (Kol): sukně, spodnička; (4) pl. (Ven): spodnička; (AM). • (5) (Kub): úzká sukně; (6) (Chil): statek, usedlost, grunt; (JD).

fundación, f. • (2) (Kol): závod; (3) pl. (Ekv): základy; (JD).

fundamento, m. • (2) (Kol): flanelová sukně, kterou nosí vesnické ženy; (AM). • (3) (Kol): spodnička; (4) (Mex): zadnice, pozadí; (JD).

fundible, m. (1) (Kub): elektrická pojistka; (JD).

fundición, f. (1) (Mex): mezi tiskaři: výběr všech odlišných písmen stejného druhu k tisku; (AM).

fundido, -da, adj. • (2) (Am): o obchodníkovi: zruinovaný, zničený; (MM). • (3) (Kol): zabouchnutý; (4) ~ **como tacho** (Kol): po uši zamilovaný; (5) (Kub): bláznivý, trop; namazaný, namol; (JD).

fundillero, adj/m. (1) (Mex): kurevník, děvkař; (MM). • (2) (Mex): kurevnický; (JD).

fundillo, m. • (5) (Kub, Mex): přitažlivá žena; (MM).

fundillos, m. pl. (1) (Am): zadní část kalhot; (2) (Arg): spodky, trenýrky; (3) rozkrok kalhot; (4) (Kub, Mex): zadek, zadnice; (MM).

fundilludo, adj/m. (1) (Am): široký; ► o kalhotách; (2) (Mex): bačkora; ► o člověku; (JD).

fundir, tr. • (4) **fundido como tacho** (Chil): zamilovaný, rozmazlený, zhýčkaný; (AM). • (5) (Am): promrhat, prohýřit, spotřebovat; (MM). • (5) (Am): zničit; zmírnit; (6) **se le ~ieron los bombillos**; **se ~ió** (Kub): je úplný cvok, je úplně trop; vyřízený; (JD).

fundo, m. • (2) (Mex): ložisko, naleziště; (3) ~ **de las cruces** (Chil): krchov; (JD).

fundón, m. (1) (Kol, Ven): dámský oděv pro jízdu na koni; (AM). • (2) (Chil): futrál; (JD).

funes (meterse a), (1) (Kol): plést se do něčeho; (AM).

funestidad, f. (1) (Mex): tragická událost; (MM).

fungir, intr. (← lat. *fungere*) • (3) (Kub): dočasně nahradit jinou osobu v její práci bez dovedností, které místo vyžaduje; př.: *Fulano funge de médico, pero no está aun recibido*; (4) ~ **de autoridad** (Portor): demonstrovat autoritu; (AM). • (5) (Am): dělat ze sebe co, hrát si na co; dělat se důležitým, vynášet se; (JD).

funí, m. (1) (Kol): pruh látky zakrývající poklopce u kalhot; (AM).

fuñenda, f. vulg. (1) (Dom): pohroma, kalamita; (2) znechucení; (AM).

fuñera, f. (1) (Ven): huhňavost; (AM).

fuñido, -da, adj/m. • (2) (Ven): hádavý, samotářský; (AM). • (3) (Kub): cvok; (JD).

fuñidor, adj. (1) (Kub): otravný; (JD).

fuñingue, adj. • (3) (Chil): doutník nebo cigareta průměrné kvality; (AM).

fuñinque, m. (1) (Chil, Kub): hubeňour; (2) retka, cigareta; (JD).

fuñir, tr. (1) (Portor, Dom, Ven): obtěžovat, poškodit; př.: *fuñirle a uno la paciencia, o la pava, o la pita* (zahrávat si s něčí trpělivostí); (2) (Kub): smrsknout se, změšit se, zeslábnout; (3) (Antil, Kol, Ven): naštvat se; (AM). • (4) ~ **se** (Am): naštvat se; (JD).

fuño, -ña, adj. (1) (Ven): huhňavý; (AM).

fuñón, -na, adj. (1) (Dom): protivný, otrvaný; (AM).

furaco, m. (1) (Mex): díra, otvor, proděravění, protržení; (MM).

furaré, m. (1) (Chil): drozd; ■ Syn.: *tordo*; * (MM).

furia (a toda la), f. (1) (Arg): velice rychle; př.: *Fulano salió a la furia*; (AM).

furnia, f. • (2) (Antil): přírodní odtok; (AM). • (3) (Kub): komín v krasovém útvaru; (JD).

furo, m. (1) (Kub): spodní otvor difuzéru; (2) **miel de ~os** (Kub): lehká šťáva; ► cukrovarnická; (JD).

furor, m. (1) (Am): nezměrná záliba; př.: *Fulana tiene furor por el cine*; (MM).

furquina, f. (1) (Bol, Kol): krátká sukně indiánek; (MM).

furrina, f. (1) (Mex): vztek, zlost; (AM).

furrio, -ia, adj. (1) (Ven): ošklivý, zlý; (AM).

furris, adj. • (3) (Mex, Ven): špatně udělaný; (MM).

furrominga, f. (1) (Chil): zmatek, chaos, pozdvižení, nepořádek; ■ Var.: *furuminga*; (MM).

furumala, f. (1) (Kub): plebs; (2) šmejda, brak; (AM).

furuminga, f. (1) (Chil): motanice; (2) techtle mechtle; (JD).

furuminga, f. • (2) (Chil): nepoctivé plány kompliců; (MM).

furundanga, f. (1) (Kol): haraburdí, harampádí, krám; (AM).

fuselado, -da, adj. (1) (Mex): vřetenovitý; (MM).

fusia, adj. (1) (Arg): růžovočervená, barva fuchsie; (MM).

fusilada, f. (1) (Mex): salva; (JD).

fusilar, intr. (1) (Kub): blýskat se bez deště; (MM). • (2) (Kub): blýskat se na časy; otisknout bez autorizace; př.: *fusilar un libro*; (JD).

fusilazo, m. (1) pl. (Kub): blýskání na časy; (JD).

fusilear, intr. (1) (Pan): zablesknout se; (JD).

fusiliquear, intr. (1) (Pan): zablesknout se; (JD).

fustán, m. • (2) (Ekv, Per): sukně z běžné látky, kterou nosí vesnické ženy; (MM).

fuste, m. (1) (Ekv, Ven): spodnička; (2) (Per): spodní sukně, kterou ženy nosí na kombiné nebo spodničce; (3) **al que no le guste el ~, que lo tire y monte en pelo** (Mex): o člověku, který projevuje nespokojenost s nějakou situací; (4) **andar con el ~ en las costillas** (Mex): být v obtížné situaci; (AM). • (5) (Am): zadnice; (6) **buen ~** (Mex): pěkná holka; (JD).

fusuco, m. (1) (Ven): rachejtla, raketa; (AM).

fután, m. vulg. (1) (Dom): hýždě; (AM).

fútbol, m. (← angl. *football*) (1) (Am): fotbal; ■ Var.: *football*; (2) ~ **americano/norteamericano** (Am): americký fotbal; ► podobný rugby; (MM).

futbolista, m. (1) (Am): fotbalista; (AM).

futbolístico, -ca, adj. (1) (Am): fotbalový; (AM).

futido, adj. (1) (Arg): vyřízený; (JD).

futileza, f. (1) (Am): maličkost, malichernost; nicotnost, bezvýznamnost; (JD).

futirse, zvrat. (1) (Antil): naštvat se; př.: *estamos futidos*; (AM).

futrarse, zvrat. (1) (Arg): naštvat se; (AM). • (2) ~ **en algo** (Arg): pošpinit se něčím; (MM).

futre, m. • (3) ~ **pelado, bolsillo planchado** (Chil, Per): urážlivá věta o člověku, který předstírá, že patří do vyšší sociální třídy než ve skutečnosti; (AM). • (4) (Chil): starý; ► o šéfovi; (JD).

futrería, f. (1) (Chil, Ekv, Per): šňoření; (2) skupina frajírků; (3) místo, kde se frajírci scházejí; (MM).

futriaco, -ca, m/f. despekt. (1) (Kol, Portor, Dom): pan, paní; (AM).

futrir, tr. (1) (Kol: Riohacha, Dom): otravovat, obtěžovat; (AM). • (2) ~ **se en** (Am): kašlat na co; (3) **me ~ro en ello** (Am): je mi to fuk; (JD).

fututear, tr. • (2) (Pan): metoda zpracování rýže; ► čerstvá rýže se nejdříve uvaří a následně opraží; (AM).

fututo, -ta, adj. **(10)** (StřAm, Portor, Dom): naštvaný, otrávený; **(11)** (Kol): čistý, jasný; (AM).
fuyenda (tomar uno la), f. **(1)** (Chil): utéct; (AM).

Comentario

La finalidad del comentario de mi trabajo es explicar el procedimiento que he seguido para escribir mi tesis. Entre otras cosas me gustaría expresar mi opinión personal a cerca de los diccionarios con los que he trabajado, mencionar las dificultades que he tenido durante el trabajo, señalar los problemas a los que me he tenido que enfrentar y sobre todo prestar atención a varios ejemplos interesantes o contradictorios de mi trabajo.

Las entradas en mi tesis provienen de los tres mencionados detalladamente en la introducción (*Diccionario de americanismos* de Augusto Malaret [AM], *Diccionario de español de América* de Marcos A. Morínigo [MM], *Velký španělsko-český slovník* de Josef Dubský [JD]) y he de decir que he notado ciertas diferencias entre ellos. Naturalmente, la diferencia más notable fue en la última fase de mi trabajo al completarlo con las entradas del diccionario de Josef Dubský, ya que éstas ya salían traducidas al checo, pero por otro lado y a diferencia de los otros dos diccionarios, en el caso de éste hacía falta seleccionar primero los indianismos y los americanismos del conjunto de todas las entradas. Por este preciso motivo fue también algo más complicada la orientación en el diccionario. Las traducciones de Josef Dubský muchas veces pueden resultar demasiado arcaicas y coloquiales, lo que en algunos casos podría complicar y dificultar el entendimiento del significado de la palabra original. Como ejemplo puedo indicar las palabras: «**flotista**» (Kol) = «vejtaha, honimír» o «**fornalla**» (Ekv) = «frňák, raťafák», y también «**follonudo**» (Ekv) = «fland'ák», ya que dudo que se sepa generalmente que *fland'ák* es una forma despectiva de llamar a un cura católico.

El aspecto en el que desde mi punto de vista *Velký španělsko-český slovník* imaginariamente gana a los otros dos diccionarios es en el número de las frases hechas que pueden llegar a ser muy difíciles de entender para las personas no provenientes de América Latina - «**nunca falta un pelo en la sopa**» (Guat) = «nic nemůže jít lehce» y por ejemplo «**se le fundieron los bombillos**» = «je úplný cvok».

Para concluir, otra diferencia digna de mencionar es que las entradas en el *Diccionario de americanismos* contienen una mayor determinación geográfica, dado que muchas veces aparece una provincia exacta unida con el uso de las palabras y las entradas en este caso vienen explicadas de una forma más extensa que en las otras dos

fuentes - «**furruco**» (Ven) = «Instrumento rústico musical, especie de zambomba. Es un tamborcillo hecho de un barrilito al cual se le horada en el centro para colocar en el agujero un pequeño palo que, por continuo frotamiento, produce el sonido que le da nombre.»

En mi trabajo he procedido de la siguiente manera. El primer diccionario que adaptaba fue el *Diccionario de americanismos*. Con cada nueva entrada primero había que mirar si ésta aún no sale en los trabajos anteriores. En el caso de no ser así, la ponía y la traducía directamente, pero en los casos que ya aparecía en otros trabajos, me ponía a revisar a los diferentes significados de ella. Si había un significado nuevo, lo traducía y lo ponía en mi trabajo junto con el número correspondiente respecto a los significados anteriores. En este caso también había que poner un signo del punto negro que significa la adición de un significado nuevo. Al terminar de esta manera el *Diccionario de americanismos*, seguía haciendo lo mismo con el de *Diccionario de español de América* añadiendo las entradas en el orden alfabético con respeto a las entradas ya hechas anteriormente. Finalmente hice lo mismo con el último diccionario.

En el último diccionario muchas veces faltó la distinción de los verbos transitivos e intransitivos, así que me esforcé en añadir correctamente las siglas. Para la traducción adecuada de las entradas usaba varios diccionarios, sobre todo el de la página de internet Seznam y el de la Real Academia Española. El problema surgió en algunos casos de plantas y animales, donde había que buscar primero de qué tipo de animal o planta se trata exactamente, pero con este problema volveré detallamente más adelante.

Cada entrada pongo en negrita y minúscula y los ejemplos de las expresiones en frases los pongo en letra cursiva. Dentrás de cada especificación territorial pongo dos puntos y finalmente pongo las siglas del diccionario del que proviene dada palabra.

En las siguientes páginas me dedicaré a los principales problemas unidos a la creación de mi tesis. Debido a su variedad, algunos me resultaron fáciles de resolver y otros un poco menos.

Entre los problemas de menor importancia cabe mencionar el hecho de tener en cuenta los trabajos anteriores de los estudiantes y así tener que elegir solamente a las entradas y a los significados que aún no aparecían en ellos. Cosa, que no representa un

obstáclu insuperable, pero cuesta un tiempo y cierta habilidad ir seleccionando y separando los significados de las entradas ya mencionados de los nuevos.

Otra pequeña complicación parecida a ésta surgió en el momento de juntar los significados anteriores de los trabajos precedentes y de determinar el número del significado añadido.

Una de las dificultades a las que había que enfrentarse representan las palabras típicamente latinoamericanas, o sea las palabras que nosotros por varios motivos desconocemos y para las que no tenemos equivalentes. Estas palabras son principalmente del ámbito:

- a) Cultural y de las tradiciones: «**familiar**» (Kol) = «skřítek, kterého mívají pověřiví lidé», «**fandanguillo**» (Portor): «baile de garabato, que es una degeneración de las seguidillas y del fandango español», en este caso he recurrido a la explicación del significado del baile = «typický tanec znázorňující střet života a smrti, vychází z tanců seguidilla a fandango» o «**fisga**» (Guat, Mex) = «krátké kopí s třásněmi používané při býčích zápasech».
- b) Gastronómico y de la bebida: «**facturería**» (Arg): «la casa que se dedica especialmente a elaborar facturas», en este caso he recurrido a la explicación de la palabra *factura* = «pekárna, která se věnuje pouze výrobě typických koláčků a keksů», «**faltosa**» = «typický peruánský nápoj chicha bez přidaného cukru» y «**fororo**» = «kukuřičná kaše posypaná hnědým cukrem».
- c) Vestimenta: «**fandanga**» (Ven) = «velká kapsa na dámské sukni», «**fundamento**» = «flanelová sukně, kterou nosí vesnické ženy» o por ejemplo «**fuste**» = «spodní sukně, kterou ženy nosí na kombiné nebo spodniče».
- d) Geográfico: «**fuereño**» = «obyvatel jiného než hlavního města Mexika, který dočasně obývá hlavní město». Como un caso más podría considerarse la palabra «**filibustero**» (Am) = «pirát, který se za dávných časů protloukal mořem kolem Antil».

Contemplando estos ejemplos, podríamos fijarnos también en otra cosa y es que normalmente las palabras que nos resultan ajenas por lo mencionado anteriormente son más difíciles de traducir y el resultado de la transmisión del significado es de más longitud. Nos damos cuenta de la importancia que tiene el territorio en el que nos encontramos a la hora de creación del vocabulario de una lengua, puesto que se puede contemplar claramente que en checo no existe un equivalente para muchas palabras provenientes del diccionario, lógicamente porque nosotros en nuestro ámbito diario no las necesitamos y viceversa.

Otra complicación surge en el momento de unificar las abreviaturas de los diccionarios, ya que cada diccionario tiene su propia forma de señalización. El *Diccionario de americanismos* tiende a usar, en general, las abreviaturas más largas (Argent., Ecuad., Venez., AmCentral. etc.) y en el caso de los países del nombre corto, incluso llega a evitarlas (Chile, Cuba, Perú). Las abreviaturas menos largas aparecen en el *Diccionario de español de América* (Pue., Arg., Ant., Amé, Chi., Ecu. etc.) y con las abreviaturas más cortas nos encontramos, sin duda ninguna, en el diccionario de Josef Dubský (Ch, Mé, Ec, Pe, Ar etc.). Se podría decir también, que el diccionario *Velký španělsko-český slovník* es el menos especificativo, ya que muchas veces falta la concretización territorial y aparece tan solo la abreviatura *Am*.

Desviándonos para un momento, es muy interesante contemplar la cantidad de términos que tiene el español latinoamericano en ciertos ámbitos que nosotros por mucho que pensemos no encontramos. Uno de ellos podría ser la diversión - «**fa**» (Per) = «zábava, tanec», «**faruca**» (Dom) = «flám, večírek», «**festejo**» (Per) = «večírek, flám», «**festival**» (Am) = «převážně hudební slavnost», «**fiestaría**» (Mex) = «oslavy, svátky», «**fiestita**» (Am) = «rodinná zábava, svačina», «**fiestona**» (Kub) = «flám» y muchos más. Otro tema parecido sería el amor - «**filo**» (Arg) = «přítel, přítelkyně», «dívka, které se chlapeč dvoří», «**flete**» (Per) = «milostný nebo zdvořilý doprovod», «**flirteo**» (Arg) = «flirtování», «**floretear**» (Portor, Dom) = «vzbudit lásku koketováním» y otros. Personalmente creo que la existencia de numerosos términos en ciertos ámbitos tiene mucho que ver con el carácter de la nación o en este caso de varias naciones.

Otro ámbito con un número sorprendente de expresiones es aparentemente contrario a los ejemplos anteriores. Sería el ámbito de la pelea - «**faitear**» (Per) =

«vyvolat hádku», (StřAm, Mex, Portor) = «prát se pěstmi», «**faitemandada**» (Per) = «hádká, spor», «**faitoso**» (Per) = «rváč, hádavý člověk», «rváčský, zabijácký», «**fajaserá**» (Kub) = «rvačka, pralice», «**fajazón**» (Kub) = «rvačka, pralice», «**fajón**» (Kub, Portor) = «rváč» y finalmente «**fuñido**» (Ven) = «hádavý, samotářský».

Volviendo al tema principal, otro problema representaban los términos relacionados con los animales domésticos, puesto que al contemplarlos llegamos a la conclusión que los latinoamericanos miran y describen los animales de una manera diferente a la nuestra, así que muchas veces he tenido que recurrir a las traducciones pluriverbales. Se trata del hecho que los latinoamericanos al parecer tienden a percibir diversas cualidades de los animales que nosotros dejamos desapercibidas. Fijémonos en los siguientes ejemplos - «**faldinegro**» (Kub) = «typ hovězího dobytka, který ma načervenalý hřbet a je černý zespodu», «**fanguero**» (Arg) = «o tažném koni nebo jiném zvířeti: příliš se nevysílí chozením bahništi», «**francolín**» (Ekv) = «bezocasý kohout nebo slepice» y «**francucu**» (Bol) = «bezocasý a bázlivý kohout».

Ante una situación bastante parecida nos encontramos en el caso de los típicos instrumentos musicales, con la única diferencia de que éstos ya vienen con definiciones más largas. Miremos las siguientes dos entradas: «**falsín**» (Ven) = «especie de pífano que se hace con un tallo cóncavo de auyama o calabazo, de sonido agudo y penetrante» = «typ flétny vydlabané z dýně či tykve, zní ostře a pronikavě» y «**fotuto**» (Kol, Kub, Pan, Per, Portor) = «mořská mušle, trubice z ulity», (Kol, Ven) = «typ indiánské flétny». Más complicado aún fue con el término «**folio**» que venía explicado por tan solo una palabra «alfandoque» que en el principio no encontré en ningún diccionario. Finalmente encontré la definición en la página de Word Reference⁴, en la cual salía la siguiente definición: «instrumento musical que se compone de un trozo de caña de azúcar o de bambú lleno de semillas duras o piedrecillas, que se sacude al compás» y gracias a ella fui capaz de poner la definición: «hudební nástroj složený z kousku cukrové třtiny nebo bambusu plného semínek nebo kamínků, kterým se třese do rytmu».

Debido a las diferencias culturales también surge preocupación por una traducción correcta de todo tipo de medidas y monedas antiguas. Entonces nos

⁴ The WordReference Dictionary < <http://www.wordreference.com/definicion/alfandoque>>, [consulta: 16/03/2012].

encontramos con los siguientes ejemplos: «**fanega legal**» (Mex) = «3 hektary a 56 akrů», «**ficha**» (Hond) = «stříbrňák, 10 centů» y «**frasco**» (Arg, Kub, Mex) = «objemová míra tekutin».

Un fenómeno que yo, personalmente, considero muy interesante es el de las marcas propias de los productos. He observado que en el caso de las marcas de los productos conocidos y utilizados con frecuencia, la marca, o alguna alteración suya, con el tiempo pasa a ser el nombre común de toda la escala de los productos del mismo tipo. De esta generalización, incluso se podría decir que este nuevo nombre común, surgido por el nombre de una marca propia, pasa a ser más usado que el nombre original. Veamos las siguientes entradas: «**flit**» (Am) = «přípravek hubící hmyz; ► původně název konkrétní značky», «**fortacho**» = «starý, avšak funkční automobil; ► většinou značky Ford» y «**frigidaire**» (Am) = «chladnička, lednička jakékoliv značky; ► původně obchodní název určité značky chladniček».

En lo que se refiere a los términos del campo deportivo, parece ser que el español latinoamericano tiende a conservar los términos origininales o los adapta de la menor forma posible. Así nos encontramos ante los términos como por ejemplo «**fault**» (Am) = «faul», «**fighter**» (Am) = «boxer», «chytač, zadák», «**foot-ball**» (Am) = «fotbal» y «**full back**» (Am) = «obránce». Una posible razón de esta realidad es que dejando este tipo de palabras sin modificar facilita la comunicación entre las personas incluidas en el mundo del deporte.

En mi tesis aparecen también dos casos de siglas. Una de ellas es «**F.A.R.**» (Kub) que en *Velký španělsko-český slovník* viene explicada como «Fuerzas Armadas Revolucionarias na Kubě», sin embargo a mí me pareció más oportuno añadir una explicación de lo que se trata exactamente: «revoluční ozbrojené síly», puesto que no estoy segura que cualquier persona tenga los conocimientos suficientes para poder descifrar la sigla sin una ayuda. La siguiente sigla es: «**FBI**» (Am) = «Oficina Federal de Investigaciones», también en este caso añadí el nombre checo de este órgano: «Federální úřad pro vyšetřování». En mi opinión, todas las siglas que aparecen en los diccionarios deberían estar traducidas al checo o por lo menos ir acompañadas por una explicación, porque de esta manera se logra un mayor grado de entendimiento.

El tipo de entradas que costó mayor esfuerzo y al mismo tiempo el trabajo más enriquecedor fue la traducción de las entradas relacionadas con la flora y la fauna. En mi tesis aparece un número considerable de las entradas de este tipo, provenientes de los tres diccionarios. Algunas muy exactas y otras más generales. Las más problemáticas representan las plantas típicamente latinoamericanas, ya que no en todos los casos logré encontrar una correcta traducción checa. Muchas entradas contenían las denominaciones latinas que traduje al checo en los casos que encontré una denominación correcta y mantuve en la situación contraria.

Como las entradas difieren bastante, me gustaría mirar todos los ejemplos y facilitar la orientación en ellos comentándolos por separado. Empecemos con la fauna:

- **«fanguito»** (Kub) = «jedlá ryba; ► *Limie strakatá*». En la versión original salía la denominación latina *Limia vittata*, que fui capaz de traducir gracias al portal acuarístico Rybicky.net⁵ y descubrir así que se trata de un pez diminuto de color gris.
- **«fara»** (Kol) = «alternativní název vačice». Esta es la primera muestra de las entradas menos específicas.
- **«faro»** (Ven) = «druh vačice».
- **«fraile»** (Antil) = «typ kytovce žijící v Karibském moři», (Kub) = «hmyz podobný komárům; ► čeled' muchničkovití». La explicación española es: «cierta marsopa del mar Caribe», entonces más exacto sería traducir la palabra *marsopa* como *sviňucha*, pero yo opté por la palabra más general *kytovec* con la intención de facilitar el entendimiento. Más complicado aún fue el caso del segundo significado de esta palabra, puesto que su explicación es: «insecto de la familia del jején», entonces primero busqué el equivalente latino para la familia del jején que es *Diptera Simuliidae*⁶ y después busqué su versión checa en la página de *Biological Library*⁷, así que finalmente pude poner que se trataba de «čeled' muchničkovití».
- **«frailecito»** (Kub, Portor) = «robustní bahenní pták velký přibližně 25 cm mající dlouhé nožky, silný krk a krátký zobák; ► více druhů», (Per) =

⁵ Akvaristický portál Rybicky.net <http://rybicky.net/atlasryb/limie_strakata>, [consulta: 16/03/2012].

⁶ The WordReference Dictionary <<http://forum.wordreference.com/showthread.php?t=1225587>>, [consulta: 16/03/2012].

⁷ Biological library <<http://www.biolib.cz/cz/taxon/id17365/>>, [16/03/2012].

«obecný název pro malý opice». En lo que se refiere al primer significado, su explicación es: «Chorlito de la región. Hay varias especies», tardé en encontrar el significado de la palabra chorlito y después de revisar varias fuentes, di crédito al Diccionario de la Real Academia Española: «Ave limícola de aspecto compacto, unos 25 cm de largo, patas largas, cuello grueso y pico corto y robusto...».⁸

- «**franciscana**» (Urug) = «kytovec podobný delfinu; ► *Stenodelphis blainvillei*». Según ya mencionada página de *Biological Library*⁹ se podría tratar de la especie *Delfínovec Laplatský*, dado que *Stenodelphis blainvillei* es una de sus denominaciones científicas sinonímicas. Sin embargo, teniendo en cuenta la explicación española, preferí dejar la traducción en la forma más general.
- «**fuína**» (Salv) = «lasička».
- «**furaré**» (Chil) = «drozd». Esta traducción la hice por su sinónimo – tordo.

De la flora encontramos las siguientes entradas:

- «**flechilla**» (Arg, Par, Urug) = «silná tráva rodu *Setaria*, která je dobrá pro dobytek», «rostlina vypadající jako malý bambus; ► *Gymnopogon spicatus*». En este caso la explicación española me pareció tan buena y correcta, que opté por su traducción exacta.
- «**flor de los incas**» (Am) = «hvozdík čínský» y «**flor de la maravilla**» (Mex) = «tygřice, lilie pávovitá», entradas provenientes de *Velký španělsko-český slovník*.
- «**floripondio**» (StřAm, Kol, Mex) = «společná název různých domorodých rostlin rodu *Durman*; ► mající velké voňavé květy, které se používají v lidovém léčitelství», «velká květina, která se objevuje na látkách, papírech a ozdobách», (Arg, Per, Kub) = «keř původem z Peru, který má velké vonné bílé květy; ► *Datura arborea*, *Datura suaveolens*». Lo más probable es que el equivalente checo de las últimas dos

⁸ Diccionario de la Real Academia Española

<http://buscon.rae.es/draeI/SrvltConsulta?TIPO_BUS=3&LEMA=frailecito>, [consulta: 16/03/2012].

⁹ Biological library <<http://www.biolib.cz/cz/taxon/id20776/>>, [consulta: 18/03/2012].

denominaciones latinas sea *Durman stromovitý* y *Durman vonný*, pero como las varias fuentes que consulté en busca del equivalente checo correcto se contradecían en la especificación territorial de su aparición, opté por dejar la versión latina.

- «**frailecilla**» (Pan) = «panamská rostlina čeledi Euforbiaceae; ► *Jatropha gossipifolia*». En este caso no he logrado encontrar la traducción checa de la familia euforbiácea, pero no creo que eso suponga problemas, puesto que se puede encontrar mucha información basándose en su denominación latina.
- «**frailecillo**» (Mex) = «mandloňovitá rostlina rostlina s olejovitými semeny; ► *Licania arborea*».
- «**fregosa**» (StřAm, Portor, Ven) = «název rozličných rostlin». En este momento podemos claramente contemplar hasta qué punto de neutralidad puede llegar a ser una antrada referente a la flora.
- «**fresa**» (Ekv) = «domorodá rostlina; ► *Jahodník obecný*», «plod této rostliny». Con esta entrada surgió una confusión. Ya en la explicación del primer significado nos enteramos de que se trata de una planta de la denominación latina *Fragaria vesca*, que todas las fuentes traducen idénticamente como *Jahodník obecný*. Por ejemplo en la página dedicada a la botánica Botany.cz¹⁰ nos enteramos de que dicha planta está difundida prácticamente por todo el mundo, entonces suponemos que se trata de la fragaria común, tal y como la conocemos todos. Sin embargo la explicación del segundo significado se contradice y explica que se trata del «fruto de esta planta, que tiene cierta semejanza con la fresa común». Finalmente decidí fiarme de las fuentes especializadas y dejar la traducción *Jahodník obecný*.
- «**fresia**» (Kol) = «kolumbijský nard».
- «**frísol**» (Am) = «fizule, fazole».
- «**frisolera**» (Kol) = «fazol obecný».
- «**frutilla**» (Arg, Bol, Chil, Ekv, Per) = «velká čilská jahoda; ► odlišná od evropské jahody; *Fragaria Chilensis*». La verdad es que también en este

¹⁰ Virtuální herbář Botany <<http://botany.cz/cs/fragaria-vesca/>>, [consulta: 17/03/2012].

caso se me ofreció una traducción al checo que sería *Jahodník obrovský* o también *Jahodník čilský*, pero al final opté por la denominación latina, puesto que ninguna de las fuentes accesibles podía considerar totalmente fiable.

- «**fucsia**» (Arg) = «fuchsie».

Para acabar me gustaría mencionar algunos ejemplos de entradas (o de algunos de sus significados) que por diversos motivos me llamaron la atención y me parecieron interesantes. Generalmente se trata de cosas y palabras que nosotros desconocemos o de especificaciones descriptivas de una sola palabra, que para que nosotros podamos expresarlas nos vemos obligados a usar varias palabras.

- «**familiar**» (Kol) = «skřítek, kterého mívají pověřiví lidé».
- «**fandanguillo**» (Portor) = «typický tanec znázorňující střet života a smrti; ► vychází z tanců *seguidilla* a *fandango*».
- «**fanega legal**» (Mex) = «3 hektary a 56 akrů».
- «**farrear**» (Arg,Urug) = «prohýřit majetek na flámech».
- «**ferruco**» (Mex) = «špatně oblečený; ► v mexickém státě Querétaro se tak říká každé osobě oděné do kalhot, saka a klobouku, bez ohledu na to, je-li dobře či špatně oblečená».
- «**field trail**» (Am) = «cvičení, ke kterému se nutí psi před začátkem a po konci lovecké sezóny».
- «**fogonazo**» (Mex) = «káva, do které se přidává nějaký silný alkoholický nápoj».
- «**fondonga**» (Ven) = «kráva nebo klisna s objemným břichem».
- «**fonfón**» (Kub) = «trest bičováním černých otroků».
- «**fororo**» (Ven) = «mouka z pražené kukuřice».
- «**franjolín**» (Kol, Chil, Guat, Mex) = «o zvířeti: s příliš krátkým ocasem nebo bezocasý; o kohoutu či slepici: bezocasý».
- «**frentón**» (Ekv) = «širokého čela».

Conclusión

La tesis abarca los términos de la letra F provenientes del *Diccionario de americanismos*, *Diccionario del español de América* y finalmente *Velký španělsko-český slovník*. Se trata sobre todo de la traducción al checo de estos términos, con la excepción de los términos o sus significados que ya aparecían en los trabajos anteriores y también con la excepción del último diccionario mencionado, ya que éste ya venía traducido y se trataba más bien una incorporación de estos términos en orden alfabético y de la selección de sus nuevos significados.

En lo referente al proceso de la elaboración de mi trabajo, debo decir que exige bastante tiempo y esfuerzo, pero sin embargo sigo con la invencible esperanza de que el resultado no solo me enriquece a mí, sino también a cualquier persona que entre en contacto con él.

Me he encontrado frente a diversos términos de un ámbito amplísimo y en cada momento he hecho todo lo posible para encontrar la traducción más correcta. En los casos más difíciles he tenido que recurrir a varias fuentes de la información o incluso a preguntar a los nativos, no obstante en ciertos casos ni ellos han sido capaces de resolver mis dudas con una certeza total. Desde el punto de vista opuesto, considero mi tesis una oportunidad irrepetible de acercarme a la cultura latinoamericana, ya sea en el campo musical, cultural, el de la flora y fauna o en cualquier otro. He aprendido la diversidad que puede tener una palabra según su aparición geográfica, puesto que he descubierto numerosos casos de palabras que semánticamente difieren mucho según el territorio en el que se usan. Al igual que creo que he podido aprender lo mucho que puede llegar a revelar el vocabulario de un idioma sobre la nación que lo usa. He podido contemplar varias diferencias entre la manera latinoamericana y la europea de percibir las cosas, como en el caso de la descripción de los animales o el de la distinción de los colores. Además sin dudas se han ampliado mis conocimientos generales.

En resumidas cuentas, con la conciencia limpia puedo decir que he hecho todo lo que cabía dentro de mis posibilidades para formar una traducción comprensible y enriquecedora y espero que haya podido contribuir con mi parte a facilitar el futuro trabajo de los estudiantes, profesores o traductores de español.

Anotación

Autor: Anna Včelařová

Katedra: Katedra romanistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

Název: Diccionario de americanismos; La letra F en los diccionarios de Augusto Malaret, Marcus A. Morínigo y Josef Dubský

Vedoucí bakalářské diplomové práce: prof. PhDr. Jiří Černý, CSc.

Počet stran: 50

Počet znaků: 99 723

Počet příloh: 1

Počet titulů použité literatury: 3

Klíčová slova

Slovník, Latinská Amerika, španělština, čeština

Charakteristika

Předmětem této práce je překlad a zpracování hesel, konkrétně začínajících písmenem F, ze slovníků *Diccionario de americanismos*, *Diccionario de español de América* a *Velký španělsko-český slovník*. Součástí práce je dále komentář, ve kterém upozorňuji na zajímavé poznatky a především problematické části překladu.

Annotation

Author: Anna Včelařová

Department: Department of Romance studies on the Philosophical Faculty of Palacký University in Olomouc

Title: Dictionary of americanisms; the letter F in dictionaries of Augusto Malaret, Marcus A. Morínigo and Josef Dubský

Thesis supervisor: prof. PhDr. Jiří Černý, CSc.

Number of pages: 50

Number of characters: 99 723

Number of annexes: 1

Number of used literature: 3

Key words

Dictionary, Latin America, Spanish, Czech

Thesis character

The subject of this thesis is the translation and processing of entries, specifically those beginning with the letter F, from the following dictionaries: *Diccionario de americanismos*, *Diccionario de español de América* and the *Great Spanish-Czech Dictionary*. The thesis further highlights and comments on interesting findings, primarily the problematic parts of the translation.

Bibliografía

DICCIONARIOS

DUBSKÝ, Josef: *Velký španělsko-český slovník I/A-H*, Praha: Academia, 1999.

MALARET, Augusto: *Diccionario de americanismos*, 3^a ed., Buenos Aires, 1946.

MORÍNIGO, Marcos A.: *Diccionario del español de América*, 2^a ed., Madrid, 1996.

PÁGINAS WEB

Real Academia Española, <<http://www.rae.es/rae.html>>

Vyhledávač Google, <<http://www.google.cz/>>

The WordReference Dictionary,
<<http://www.wordreference.com/es/translation.asp?tranword=>>>

Encyklopedie Wikipedie, <<http://www.wikipedia.org/>>

The Free Dictionary, <<http://www.thefreedictionary.com/>>

Slovník, <<http://slovník.seznam.cz/es-cz/>>

IMÁGENES

Fanguito

<<http://nas.er.usgs.gov/queries/factsheet.aspx?SpeciesID=853>>, [consulta: 26/04/2012]

Flor de los incas

<http://www.e-herbar.net/main.php?g2_itemId=5362>, [consulta: 26/04/2012]

Floripondio

<<http://www.ruhr-uni-bochum.de/boga/html/Datura.arborea.ja2.jpg>>, [consulta: 26/04/2012]

Frailecilla

<[http://it.wikipedia.org/wiki/File:Bellyache_Bush_\(Jatropha_gossipifolia\)_in_Hyderabad,_AP_W_IMG_9470.jpg](http://it.wikipedia.org/wiki/File:Bellyache_Bush_(Jatropha_gossipifolia)_in_Hyderabad,_AP_W_IMG_9470.jpg)>, [26/04/2012]

Frailecito

<<http://losmejoreslugaresdelperu.blogspot.com/2011/06/fauna-monosen-san-martin-peru.html>>, [26/04/2012]

Francolín

<<http://www.fotonatura.org/galerias/fotos/157526/>>, [26/04/2012]

Fucsia

<<http://www.celysvet.cz/fotky-fuchsie-foto-obrazky>>, [26/04/2012]

Furaré

<<http://avesdeaca.files.wordpress.com/2006/12/tordo-renegrado.jpg>>, [26/04/2012]

Faltosa

<<http://solorecetasperuanas.blogspot.com/2011/11/preparar-chicha-de-jora-prescripcion.html>>, [26/04/2012]

Flechilla

<http://plantillustrations.org/species.php?id_species=486660&lay_out=1&language=>, [27/04/2012]

Fororo

<<http://www.flickr.com/photos/42940275@N08/4150057493/>>, [27/04/2012]

Fotingo

<http://www.jmi.it/Effemeride/Fotingo_SPA.html>, [27/04/2012]

Frailecillo

<<http://biogeodb.stri.si.edu/bioinformatics/dfm/metas/view/19006>>, [27/04/2012]

Frutilla

<http://www.eecrg.uib.no/projects/AGS_BotanyExp/NorthernPatagonia/Photos/Gallery/pages/Fragaria%20chilensis.htm>, [28/04/2012]

Fuína

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mustela_nivalis_-British_Wildlife_Centre-4.jpg?uselang=es>, [28/04/2012]

Anexo

Fanguito

Flor de los incas

Floripondio

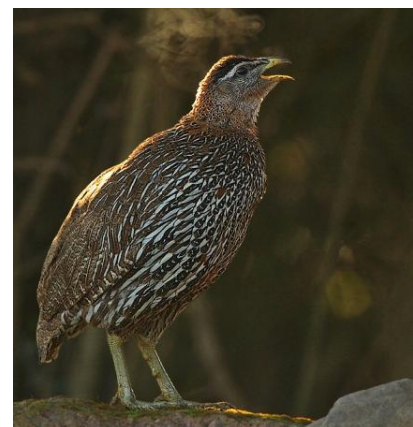
Frailecilla

Frailecito

Francolín

Fucsia

Furaré

Faltosa

Flechilla

Fororo

Fotingo

Frailecillo

Frutilla

Fuína

